

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta 120—
za četrt leta 60—
za en mesec 20—
Za inozemstvo celoletno K 480—
Sobotna izdaja:
Za celo leto K 40—
za inozemstvo 55—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petlitrata (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglaš 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš,
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herz. 7583.

Fašisti.

Milan, 2. maja 1921.

Slučajno sem naletel na popotnika iz
Jugoslavije in sem se ves vesel zapletel
z njim v pogovor. Iznenadilo me je, ko
sem posnel iz popotnikovih izjav, da
pri Vas javnost ni točno informirana o tu-
kajšnjih fašistih. Morda bi vam bilo to pi-
sma za orientacijo koristno.

Fašisti imajo ime po Fascio nazionale
(narodna zveza). Ime te tako javne pa
vseeno čisto tajne organizacije lahko zvo-
di vsakega na napačno sled, da smatra to
fašistovsko zvezo kot zliv narodnih idealis-
tov za obrambo laške domovine in laške-
ga naroda zoper vse tujstvo. To masko
na zunaj — zlasti po obmejnih krajih —
fašisti zelo bahavo kažejo. Če bi pa ko-
ličkaj čitali liste iz sredine države, bi ta-
koj uvideli, da mora biti za to masko skri-
tega nekaj čisto drugega. Kdo bi se v cen-
tru države, ko o tujih narodih in narod-
nostih ni duha ne sluha, boril s tako bru-
talno krivičnostjo — za narodnost, ki ni
nikjer in od nikoder v nevarnosti. Za lase
bi privlekel tisti dokaz, ki bi trdil, češ,
boj velja komunistom — in sploh inter-
nacionalni, ki da je italijanstvu kvarna.
Tudi pod to krinko se pojavljajo fašisti
kot izvoljeni branilci domovine in narod-
nosti, le prežal, da je to tudi samo krinka
in nič drugega. Kdor pobližje opazuje fa-
šistovstvo, mu takoj vzbudi sum to-le:
Lahko trdim, da je vsak teden vsaj 20
umorov in ubojev izvršenih od fašistov.
Skoro redno so umorjeni ljudje, ki imajo
med delavstvom kaj ugleda ali pa se ka-
korkoli udeležujejo pri njegovih organi-
zacijah. Skoro nikdar pa ne čitamo, da
so katerega teh morilcev prijeli in kazno-
vali. Seveda, zapro pač vselej par ljudi,
ki jih zaslišijo, redno pa se izkaže, da so
nedolžni in pri umoru ali požigu niso bili
udeleženi. S tem je pa tudi vse končano.
Zgodilo se je, da so fašisti ujeli delavskega
organizatorja, ga vlekli pred svoje zaseb-
no sodišče, mu tam predložili polo, na
kateri so bile zapisane stvari, ki jih ta
ni mogel podpisati — in zato so ga na
mestu ustrelili. Tudi duhovščino, zlasti v
obmejnih krajih, odstranijo na brutalen
način, če vidijo, da jim je v napotje, ker
brani pravice ljudstva. Hipoma pridre z
avtomobilom pred njegovo stanovanje,
dvignejo ga iz postelje — in izginejo v noč
— boževkam. Tam ga postavijo na cesto
z grožnjo: Nikoli več nazaj, sicer si prvo
uro mrtev. Kaj hoče? Pomoči od nikoder.
Vse to mora vzbuditi in potrditi sum, da
je vlada nasproti fašistom brez vsake
moči — in zakaj? Ker so več ali manj
fašisti njeno lastno orodje. Ali ni to straš-
na ironija? Vlada, ki za to nosi meč in moč,
da varuje zatiranje in štiti življenje in
imetje — vlada ima v službi bandite? Ka-
ko je to mogoče?

Drug sum se vzbudi ob tem, da se zbi-
rajo fašisti z ulice — izmed postopačev,
banditov in pustolovcev, ki jih vodijo ljud-
je brez značaja na prodaj vsakemu — in
niti ne delajo, pa vendar žive in čisto raz-
sipno žive. Od kod denar? Javno prepri-
čanje je, ki ga ne upa nihče izreči in ne
zapisati, da ta denar daje fašistom vele-
kapital. Laški delavec je do vojske tako-
rekoč robotal industrijalcem in velepose-
stvu. Zaradi te krivično nizke meze je la-
ška industrija mogla tekmovali na trgu z
drugimi industrijami. Danes organizirano
delavstvo zahteva večje plače — vsled
tega je konkurenca težka, skoro nemo-
goča. Kapitalistom in bankam ne lijo mi-
lijoni v korita — zato je pa potreba, da
velekapital zruši trdno organizacijo de-
lavstva. Tu je ključ do uganke, zakaj po-
žigajo delavske domove, zakaj fašisti bi-
jejo tako krut, privičen in nekaznovan boj
zoper mase. Zlati ključ mamona odpira
srca tudi vladnim možem in zapira oči
postavi. Čim so razbite organizacije —
nekaj jih utegne razbiti sila — nekaj pa
premamiti denar — si bo velekapital lepo
pomencal roke in se bo kričel za narod
in domovino udobno naslonil na mehke
naslonjače ter se odpočil ob novih virih
iz žuljev delavstva.

To, vidite, je jedro fašizma — vse
drugo je skrivnostni plašč, ki pokriva
delavskim slojem edino nevarnega sov-
ražnika — to je korupcija židovske sve-
tovne kapitalistične internacionale. Ta ne
vlada samo tu, ona vlada povsod. Ame-
riški magazini (časniki) očitno dokazujejo,
da so francoski bankirji naščuvali Poljake

v boj zoper Ruse in v Jugoslaviji so, kot
mi je razodel popotnik, tudi laži-demokrati
na krmilu, ki so pa v resnici hlapčki ban-
kokratov. Kapitalistične internacionale ne
bo strl nihče drugi, kot značajan, organi-
ziran delavec, ki ne bo veroval frazi in
ne bo na prodaj za nobeno ceno. Gojite
tako delavstvo!

Velik napredek SLS.

Občinske volitve, ki so v polnem raz-
mahu, jasno kažejo, da se bliža h koncu
gospodstvo JDS in Samostojne stranke, ki
je pri volitvah v konstituanto s svojimi
slepivnimi gesli pridobila na svojo stran
dokaj nezavednih ljudi. Manjkajo še izidi
iz mnogih občin, vendar pa je propadanje
demokratske in samostojne stranke neiz-
ogibno dejstvo.

Dne 5. t. m., v četrtek, je SLS dobila
282 odbornikov, Samostojna 139, demo-
kratska 16, NSS 9, JSDS 19, komunisti
11. Demokratska stranka je naravnost
katastrofalno poražena: absolutno večino
ima samo v Kamniku in Novem mestu.
Izmed četrtkovih rezultatov je predvsem
omeniti Belokrajino, kjer smo pri volitvah
v konstituanto dobili komaj četrtino gla-
sov, danes pa lahko predvidimo večino.
Tako je dobila SLS v Draščih 16 odbor-
nikov, le 3 so nasprotni, v Božjakovem
SLS 13 odbornikov, samostojni 3. V Se-
miču imamo relativno večino. V Cerkljah
na Dolenjskem je SLS dobila 25 odbor-
nikov, nasprotniki 7. V radovljiškem okra-
ju je SLS v Breznici dobila 12 odbornikov,
samostojni 4, v Kropi 10, komunisti 6, v
Gorjah SLS 12, samostojni 3.

Danes imamo pred seboj nove rezul-
tate, ki jih posebej objavljamo. Najbolj
značilni so: Cerklje na Gorenjskem SLS
19 odbornikov, nasprotniki 5, Konjice na
Štajerskem SLS 10, nasprotniki 6, Konjice,
okolica: SLS 11, nasprotniki 5. — Iz li-
tijskega okraja: Polšnik, Dole in Leskovec
SLS vsega skup 30, nasprotniki 21.

Skupni dosedanj rezultat je sledeči:
Vseh znanih izidov 194, Slovenska Ljud-
ska stranka ima absolutno večino v 100
občinah, relativno pa v 33, torej dozdaj
nadpolovično večino. Pri volitvah v kon-
stituanto je dobila SLS 38% vseh odda-
nih glasov, zdaj pa stojimo nad 50%.

VOLIVNI IZID 5. MAJA.

Po uradnih izkazih je 5. maja volilo
31 občin 496 odbornikov in sicer v politič-
nih okrajih Krško, Konjice, Ljutomer, Čr-
nomelj, Novo mesto, Radovljica in politična
ekspozitura Mozirje (okraj Celje). Dobili
so: SLS 282, JDS 16 (od teh 13 v Novem
mestu), SKS 139, NSS 9, JSDS 19, komu-
nisti 11. Pri teh podatkih manjka še ob-
čina Slabinci s 16 odborniki. Na Vnebohod
je tedaj SLS dobila 282 odbornikov
(58,75%), vse nasprotne stranke skupaj
pa 198 odbornikov.

OKRAJ ČRNOMELJ.

Radenci. SLS 3 odb., SKS 7 odb.
Dol. Samo lista SLS brez volitve.
Dolenja Podgora. Samo lista SLS brez
volitve.

Draščiči. Samo lista SLS s 16 odborni-
ki, med katerimi so 3 nasprotniki.

Božjakovo. SLS 117 glasov (13), SKS
33 (3). Prejšnji samostojni župan ni več iz-
voljen.

Semič. SLS 112, Semiška zveza 106,
Trgovska neodvisna stranka 50 glasov.

Trgovinska politika Rusije.

Z Nemčijo je sklenjena predhodna tr-
govska pogodba. — Vršijo se trgovinska
pogajanja z Norvegijo in Dansko. Z Nor-
vegijo še ni prišlo do sporazuma, ker Nor-
vegija zahteva odškodnino za svoječasno
rekvizicijo premoženja norveških držav-
ljanov in podjetij v Rusiji in zahteva velika
naročila, sovjet pa vztraja na tem, da se

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO.
Belgrad, 6. maja. (Izvirno) Početkom
drugač tedna se ponovno prično trgovin-
ska pogajanja z Italijo. Italijanski delegat
Lucidi pride jutri ali pojutrišnjem v Bel-

OKRAJ KAMNIK.

Šmartno. SLS 47 (6), SKS 30 (4).
Špitalič. SLS 68 (10), SKS 41 (6).
Zgornji Tuhinj. SLS 77 (9), SKS 65 (7).

OKRAJ KRANJ.

Cerklje. Oddanih glasov 396, SLS 311
(19), Stranka naprednih kmetov in delav-
cev 85 (5).

Poljane. Oddanih glasov 311, SLS 144
(7), SKS 167 (9).

Šenčur. Oddanih glasov 326, SLS 157
(11), Kmetiska delavska lista 59 (5), Zgor-
nja stranka 110 (8).

OKRAJ KRŠKO.

Cerklje. SLS 478 (25), združeni na-
sprotniki 128 (7).

Št. Jernej. Oddanih glasov 657, SLS
379 (14), SKS 126 (5), komunisti 152 (5). Od
volitev v konstituanto je SLS napredovala
za 23 glasov, samostojni pa so nazadovali
za 119 glasov.

OKRAJ LITIJA.

Polšnik. SLS 130 (9 odb.), Kmetiska
zveza 88 (7 odb.).

Dole. Oddanih glasov 103, SLS 71 (11
odb.), SKS 32 (5 odb.).

Bukovec. Oddanih glasov 84, SLS 33
(4 odb.), SKS 15 (2), komunisti 36 (4 odb.).
Leskovec. Oddanih glasov 89, SLS a
25 (3), SLS b 64 (7).

Krka. Oddanih glasov 259, SLS 126
(8), SKS 107 (7), Stranka malih posestnikov
26 (1).

OKRAJ NOVO MESTO.

LDU Novo mesto, 5. maja. Izid današ-
njih občinskih volitev: Oddanih 349 glasov.
Prva lista (državnih železničarskih in za-
sebnih nameščencev in vpokojencev) 178
glasov (12 mandatov), druga lista (me-
ščansko-gospodarska stranka) 171 glasov
(12 mandatov). Po strankarsko političnem
opredeljenju je od 12 voljenih odbornikov
prve liste: JDS 8, SLS 2, NSS 2; od 12 vo-
ljenih odbornikov druge liste: JDS 5,
SKS 7. Od vseh 24 izvoljenih odbornikov
prilaga po strankarsko političnem opre-
deljenju: JDS 13, SLS 2, SKS 7, NSS 2.

Bela Cerkev. SLS 80 (9), SKS 58 (7).
Brunsice. SLS 70 (7), SKS 93 (9).

Mirna peč. SLS 157 (9), SKS 220 (13);
NSS 39 (2).

Čermošnjice. Občinska gospodarska
stranka (SLS) 80 (7), SKS 53 (4), JSDS 70
(5 odb.).

OKRAJ RADOVLJICA.

Ribno. Volilo 298, Gospodarska stran-
ka Ribno 196, volivci Boh. Bela 102. No-
silca obeh kandidatnih list sta odlična so-
misljenika SLS.

Breznica. Oddanih glasov 188, SLS
148 (12), SKS 40 (4).

Kropa. SLS 79 (10), komunisti 51 (6).

ŠTAJERSKO.

Konjice (trg). Volivcev 199, oddanih
glasov 186, SLS 113 (10), JDS 73 (6).

Konjice (okolica). SLS 158 (11), SKS in
JSDS 72 (5).

Obznana za Slovenijo.

»Uradni list« objavlja odredbo dežel-
ne vlade za Slovenijo v štirih paragrafi-
h, na podlagi katere se bodo odslej razna
protidržavna dejanja kaznovala razun ka-
zenskosodnim potom še posebej od strani
politične, ozir. policijske oblasti. Pod ta
dejanja je deželna vlada za Slovenijo po-
stavila: »Javno zasmehovanje, zasramova-
nje in omalovaževanje države, ustave in
zakonov, vojske in posameznih plemen
troimenskega naroda Srbov, Hrvatov in
Slovencev, nadalje javnih oblastev in
oblastvenih odredb, kakor tudi vsako ka-
zanje odporosti in vsako ščuvanje zoper
nje.« Če hoče kdo biti deležen kazni za ta
gori navedena dejanja, ki znaša 20 do
10.000 K, oziroma 24 ur do 3 mesecev za-
pora ali pa oboje, ta mora tako dejanje
storiti »na obče dostopnem kraju tako, da
ga je opazilo več nego dve osebi«, ali pa
potom tiska itd.; le v krogu domače obi-
telji se sme zoper vlado zabavljati.

Ta naredba, ki nosi podpis gg. dr. Bal-
tiča, dr. Ravniharja in Ribnikarja, je pravi
juridični unikum. Vsi zločini in prestopki
zoper državo in vsako hujskanje zoper
oblast se v naši državi itak že presledujejo
na podlagi obstoječih kazenskih zakonov,
ki gotovo zadostujejo in nihče ne brani
oblasti, da se jih v polni meri posluša, če
se svoje dolžnosti zaveda. Uvajati
dvojno kazni — po kazenskopravnem za-
konu in administrativnim potom — to se
ne sklada z moderno pravno državo in
more taka izjemna odredba na zunaj samo
vzbuditi vtis, kakor da v Jugoslaviji mrgoli
samih veleizdajalcev. To tembolji, ker se
je ta odredba izdala samo v Sloveniji, s
čemer se ravno slovenski del našega tro-
imenega naroda pred celim svetom pav-
šalno sumniči kot protidržaven. Gospodje,
ki so to odredbo izdali, živijo popolnoma
v časih bivše avstro-ogrške monarhije,
kjer so se posamezni deli države in celi
narodi v nasprotju z drugimi postavili pod
izjemne policijske zakone. Najbolj značil-
no pa je to, da je to odredbo, ki jo je iz-
dala deželna vlada za Slovenijo pod svojo
lastno kompetenco, ministrstvo za notra-
nje zadeve potrdilo! Ne samo, da naša
centralna vlada, ki je centralistična, do-
pušča tako samolastno odredbo od strani
pokrajinske vlade, ona jo celo odobrava,
dasi se s tem cel del države in eno celo
pleme postavlja pod izjemni zakon, ki dru-
god ne velja. Ampak še najbolj tragiko-
mično pa je to, da to odredbo izdajajo naši
domači centralisti, ki sicer deželni vladi
ne priznavajo nobene zakonodavne kom-
petence! Če bi bil g. Drašković izdal to
odredbo, bi rekli, da je absolutist, ampak
da so jo izdali naši zapriseženi sovražniki
deželne avtonomije, to je vrh smešnosti.

Tudi sama na sebi je najnovejša od-
redba gospoda deželnega predsednika dr.
Baltiča rezka ilustracija policajdemokrat-
skega pojmovanja. Določa se administra-
tivno kaznovanje za omalovaževanje —
ustave, katere sploh še nimamo! Ali pa ho-
čejo morebiti gospodje kaznovati tiste pri-
padnike slovenskega plemena, ki omalo-
važujejo ustavo — v Srbiji? Ali pa more-
biti mislijo vse veljavne začasne temeljne
zakone iz bivše Avstrije? Ali pa imajo v
mislih — Pašičev ustavni načrt? Potem pa
je kaznjivo tudi »omalovaževanje javnih
oblastev in njihovih naredb«, torej tudi
omalovaževanje te slavne naredbe, ki jo
tu predočujemo občinstvu. Kaznjivo je tudi
vsako »kazanje odporosti«, torej ne samo
dejanski odpor, ampak tudi že samo »ka-
zanje«. Gorje temu, ki nosi samo že kakš-
no »protivladno fiziognomijo« — plačal bo
najmanj 20 K kazni... Paragraf 2. o tisko-
vinah je tudi vrhunec modernega mišljenja
o državi, kajti jasno je, da hoče dež. vlada
za Slovenijo s tem zadeti opozicionalno
časopisje v njegovem boju zoper centrali-
stično vlado, kajti zoper državo se pri nas
sploh nič ne tiska in ne piše, in če bi se,
je državni pravdnik itak tu, da kaj takega
zasleduje, kakor je prav. Dr. Baltič bo za-
sledoval odslej tiste liste, ki se bodo drz-
nili žigosati n. pr. uradne sleparije pri ob-
činskih volitvah ali pa odloke demokrat-
skih in samostojnih poverjenikov. In za

tako strankarsko policijsko politiko daje centralna vlada svoj »placet«!

Z eno besedo, poleg centralne Obznane, ki velja za vso državo, imamo zdaj še posebno Obznano za Slovenijo in morebiti sledi še posebna Obznana za Hrvatsko, dasi to ni verjetno, ker pravijo, da je ban dr. Tomljenović nekoliko bolj moderen državnik, ki je nedavno uradno sporočil v Beograd, da protidržavnega gibanja na Hrvatskem ni, pač pa da je hrvatsko ljudstvo večinoma proti centralizmu. Torej bo po zaslugi g. dr. Baltića kot edina revolucionarna, protidržavna in veleizdajalska pokrajina v očeh bratov Srbov in celega sveta obveljala v državi SHS Slovenija — tista Slovenija, ki je izmed vseh jugoslovanskih pokrajin s Krekom in Korošcem na čelu šla prva v boj za uresničenje jugoslovanskega političnega ujedinjenja, ko so sedanji vodilni državniki SHS v inozemstvu še rovali zoper Jugoslavijo. Kadar se bodo Srbi naveličali Baltićev in Ravniharjev, bo tem gospodom ostala v zgodovini neprikrajšana zasluga, da so sredi poštenega političnega boja za dograditev Jugoslavije po modernih ustavnih in pravnih načelih skušali stremjenje slovenskih ljudskih strank za konsolidacijo države na zdravi podlagi ubiti s tem, da so izdajali policijske naredbe, uvedli administrativne kazni in skušali ves naš narod pred celim svetom diskreditirati.

Ban dr. Tomljenović, čeprav demokrat, brani hrvatsko ljudstvo pred natolcevanjem, dr. Baltić je postavlja na sramotni oder, češ, predsednik sem v pokrajini, ki jo moram krotiti z izjemnimi naredbami, da se ne odcepi od države! Tako vlogo hoče igrati predsednik dežele, ki je, lahko se reče, bila in bo središče jugoslovanske politične in kulturne misli. Lepe stvari si bodo mislili v Rimu, Parizu in Pragi o naši državi in njeni notranji moči. Ko se slovenske opozicijske stranke trudijo, da bi se uzakonila ustava, ki naj bi bila res trajni in trdni temelji našega ujedinjenja, se izdajajo v Ljubljani fermani, kakor da Slovenija stoji neposredno pred puntom, se obelodanjajo naredbe, kakor smo jih bili vajeni le pod Stürgkhom in Attemsom. Zanimivo je tudi, da prihaja naša vlada s svojim fermanom ravno v času, ko je demokratska stranka pri občinskih volitvah pogorela in ko se je izkazalo, da predstavlja neznatno manjšino. Sedaj si hoče pomagati z izjemnimi zakoni in tako potolči opozicijo, izrabljajoč državo in njeno avtoriteto v svoje strankarske svrhe. Gospodje so se pokazali kot verni nasledniki avstrijskega režima, ki ga sicer ob vsaki priliki imajo na ustih. Oni so ga daleč prekosili in si lahko izračunajo na prstih, kdaj jih doleti tudi njegova usoda! Gg. Baltić, Ravnihar in Ribnikar — pojdite, kamor spadate — v Avstrijo, kjer ste se navzeli svoje policijske ideologije.

Autonomija ali centralizem?

(Iz govora narodnega poslanca dr. Janka Šimraka v seji konstituantne dne 20. aprila 1921.)

Izigravanje Slovencev nasproti Hrvatom.

Gospod Ljuba Davidović je rekel — ozirajoč se samo na državnopravni program s plemensko diferenciacijo: »Pa vam Slovincem bi mogli tudi dati svojo pokrajino!« Mi ta dar gospoda Ljube Davidovića odklanjamo in ga nikakor ne bi mogli sprejeti, ker vemo, kam meri. (Minister Pribičević: Velikodušno ga odbijajo.)

Meje naših pokrajin temelje na socialno-gospodarskem in kulturnem načelu, ki

se popolnoma krije z zgodovinskimi mejami. (Pleški medklici v centru.)

Vladne oblasti.

A na kaj se naslanja vaša razdelitev na oblasti? Najprej ste imeli 35 oblasti, potem ste jih znižali na 25 in na 20, a nazadnje ste pobožno rekli: Oblasti se morajo določiti na podlagi socialnih in gospodarskih enot, toda imeti ne smejo več nego po 700.000 prebivalcev. Torej biti morajo socialne in gospodarske enote, a šteti pa ne smejo več nego 700.000 prebivalcev. Taka, gospoda, je vaša upravna in državniška modrost.

Toda g. Ljuba Davidović se je čudil, kakšno kompetenco hočemo mi dati svojim pokrajinam. Vidim, da kadar slišite besedo »avtonomija«, se vam začno jeziti lasje. Toda naša avtonomija ni nič drugega nego enostavno prava samouprava.

Demokracija in parlamentarizem.

Vi, gospodje, ste sprejeli takozvano italijansko in francosko samoupravo. To po mnenju najboljših pravnikov: Jelineka, Gneista, Labanta, Rosina in Sl. Jovanovića niso nikake samouprave. To ni niti decentralizacija in niti dekoncentracija, ampak čist, bister in jasen centralizem, čist, jasen birokratizem. Mi hočemo imeti demokracijo, osnovano na parlamentarizmu. Toda parlamentarizem mora biti ne samo v parlamentu, ampak tudi v pokrajini, v oblasti in okraju, v občini. — (Minister Pribičević: Parlamentarizem v občini!) Glavna misel parlamentarizma obstoja v vladilju ljudstva. Angleške samouprave so tako urejene, da vrhovna oblast poverja svojo državno upravo gotovemu samoupravnemu telesu in tedaj to telo izvršuje to upravo popolnoma samostojno po državnih zakonih, a država nima pravice zapovedovati, ampak samo pravico nadzorovati. (V naslednjem se je razvil med govornikom in dr. Lukinićem oster prepir, o katerem smo poročali na drugem mestu.) Slobodan Jovanović piše v svoji knjigi »Osnovi pravne teorije o državi« o angleški samoupravi: Angleška samouprava ne znači, da vrši občina neodvisno od države svoje posebne posle, ki se države ne tičejo. Občinska samouprava ne znači, da država za tiste svoje posle, ki so v zvezi s krajevnimi interesi kake občine, uporablja občino samo. Angleška samouprava ima torej to značilno potezo, da se vsi uradniki samouprave nameščajo potom volitve, temeljem ljudske volje. Pri vas v vaši samoupravi ni tako, ker glavnega uradnika, ki ga imenujete veliki župan (medklici), tega glavnega uradnika, ki stoji na čelu oblasti, imenuje kralj. (Ugovori.)

Gospodje, na Angleškem glavnega uradnika oblasti volijo. Tako je parlamentarno, tako je demokratično, tako je v angleški samoupravi.

Centralizem po italijanskem in francoskem vzorcu.

Gospodje, vi velite, da so vaše samouprave prave, da to ni centralizem, da to ni birokratizem. A glejte, v »Politiki« je izšel članek g. Slobodana Jovanovića, v katerem jasno pravi, da je ustavni načrt gospoda Stojana Protića v duhu angleškega sistema, da je to pravi parlamentarizem, a za ustavni načrt g. Pašića pravi, da ni nič drugega nego robat centralizem. (Ugovori in protesti v centru.) Prosim, bomo pa čitali. (Predsednik dr. Ribar zavrne motelje.)

Članek g. Slobodana Jovanovića konstatira, da se je ustavnemu odboru posrečilo, da ta vladni centralizem nekoliko popravi. Toda, pravi S. Jovanović, vladni cen-

tralizem ipak ostane centralizem. Rekel sem že, da avtonomija, o kateri mi govorimo, ni drugega nego sistem angleške samouprave. Zato mislim, da se niste mogli čuditi, ko sem rekel, da pokrajinske samouprave izberejo za bana trojico mož, izmed katerih potem vrhovna upravna oblast določi bana. Ugovarjali ste temu, da bi pokrajine same postavljale uradnika, toda to je po načinu parlamentarizma ob sebi umljivo. Vem, da ljudje, ki so se vživeli v centralizem, ki ne vedo, kaj pomeni samouprava, ki imajo pred očmi le italijansko upravo, ki je gotovo najslabša na vsem svetu, ki nima ničesar drugega nego svoje karabinerje, — da morejo ljudje, ki poznajo samo francosko samoupravo, tako misliti. Vi veste, da je francoski centralizem ustvaril Napoleon. A Clemenceau je v nekem pismu izjavil, da je današnja francoska uprava »Napoleonova ječa«. Rekel je, da so njegov ideal velike oblasti z zakonodajstvom.

Mi smo po svojem govorniku jasno poudarili: Ena suverena država, ena suverena oblast, ena suverena zakonodaja. Ta suverena država, ta suverena zakonodaja delegira od svoje zakonodaje, česar država sama ne bi zmogla storiti, ker se bavi z največjimi državnimi posli. Kaj se delegira, je v našem programu jasno označeno. Ravnotako je jasno povedano, kaj spada v avtonomno zakonodajo.

Tudi vi hočete dati svojim samoupravam pravico, da smejo izdajati naredbe. To zame ni nič drugega, nego tendenca za parlamentarizem. Vi ste tudi proti lastni volji morali vreči samoupravam drobtinice samoodločbe. Seveda ste na drugi strani tudi te drobtinice napravili popolnoma iluzorne.

Primorske novice.

p Bogoskrunstvo fašistov. Preteklo nedeljo je družba fašistov napravila izlet iz Razdrtega na Nanos. V cerkvi sv. Jeronima na vrhu so razbili oltar in ko so odšli, opravili v cerkvi svojo potrebo! Pri tem činu laške kulture so oddali salut iz revolverjev. Med prebivalstvom vlada samoposeb; umevno velikansko ogorčenje.

p Nasilna kršitev volivne svobode. Preteklo nedeljo je 20 vojakov s karabinami prišlo na shod Jugoslovanske narodne stranke pri Peterneju v občini Dolenje na Gorškem. Dr. Gabršček in g. Kozman bi bila imela govoriti. Vojaki so zahtevali, da naj se shod otvori v imenu »Italijanske slovenske stranke«. Ker se tej zahtevi ni ugodilo, se je moral shod zaključiti. Gospod Giolitti pa je garantiral absolutno svobodo volitev!

p Napad fašistov na cerkev. V Sovinju v Istri je skupina fašistov poškodovala v cerkvi glagolski napis iz l. 1557. Razbili so šipe učiteljici Flego. Sneli so tudi slovenske napise na nekaterih hišah.

p Partito popolare je, vsaj kakor poroča »Edinost«, vstopil v blok z nacionalisti in fašisti, to je s tistimi, ki oskrinjajo cerkve po Juliji Benečiji. Radi bi vedeli, kako se poštteni kristjani v laški ljudski stranki počutijo v tej družbi.

Prekmurje.

Dr. Skaberne in prekmurski katekizmus. G. posl. Klekl je stavil upit na ministra za prosveto zavoljo odredbe višjega šolskega sveta, s katero se prepoveduje prekmurski katoliški katekizem. Mimogrede povedano, se prekmurski slovenski evangelijski, mažarski in nemški katekizem ter židovski obrednik ni prepovedal. Očividno ljubljanski reformatorji v študiju teologije še niso prišli tako daleč, da bi tudi

v njih našli kako krivoverstvo. V tem pa so si že edini, da bi bilo najbolje upeljati za židovski obrednik namesto hebrejske pisave cirilsko, kjer ste bojda obe pisavi precej enako orientalni.

Gospodinjski tečaj v Beltincih. Z zadnjim aprilom se je zaključil prvi gospodinjski tečaj v prekmurskih Beltincih. Kaj takega je bilo za Prekmurce nekaj celo novega. Dekleta so napravila h koncu javen izpit pred povabljenimi domačini. Ljudje se niso mogli načuditi, koliko so se te preproste, pa brihtne deklice naučile v tako kratkem času. Civilni komisar dr. Lipovšek, ki je bil navzoč pri izpitu, se je z veliko zadovoljnostjo zahvalil učiteljem in učiteljicam, ki so dosegli tak uspeh. To je pozitivno delo za Jugoslavijo.

Politične novice.

+ Sijajen shod SLS v Celju. Na praznik, 5. maja, je imela SLS v Celju velik shod. Na shod so prišli somišljeniki iz sedmih okrajev. Zborovalcev je bilo nad 2000. Na shodu so govorili poslanci dr. Korošec, dr. Hohnjec in Kranjec.

+ Pobarvana poročila o občinskih volitvah. Naši somišljeniki nam že poročajo, da izdaja vlada po svojem dopisnem uradu pobarvana poročila o izidu občinskih volitev. Zlasti o onih občinah, ki so imele samo eno listo, vé natanko poročati, kateri stranki pripadajo kandidati. Pri tem se pa vlada v svoji samostojnoliberalni ljubezni vendar le preveč moti. Zato bomo morali, ko dobimo poročila iz vseh občin, uradne podatke popraviti. Za danes moramo konstatirati pomote v sledečih občinah: Za Velenje poroča, da je tam lista SLS in NSS, v resnici je pa samo lista SLS in 10 njenih odbornikov. Za Skale se poročilo glasi, da ima SLS 7, SKS 2 odbornika, v resnici jih ima SLS 9. Občina Buče ima kompromisno listo. Odbornikov je 10 naših, nasprotnih pa 6. Poročila v listih pa govore ravno nasprotno. Brezdvoma se kaže v teh motnih poročilih vpliv okrajnih glavarjev, ki so na zahtevo vlade preiskovali kandidatom v občinah z edino listo srce in obisti.

+ Posledice kupčije za muslimani se že kažejo. Agrarne razmere v Bosni izživajo nove težke probleme. Kmetje se prepirajo, koliko zemlje da lahko obdrže in ker si niso edini, je posledica, da je velik kompleks zemlje ostal neobdelan. Muslimani pa zahtevajo od vlade, da jim takoj izplača obljubljeno vsoto in grozijo, da bodo izstopili iz vlade, če se jim takoj ne ugodí.

+ O imenu naše države se je že veliko pisalo in so vse stranke zavzele oficijelno stališče. Tudi jugoslovanski demokrati so ga končno zavzeli in ga publicirali v svojem centralnem glasilu »Demokratiji«. V članku »Zašto da mora?« odgovarjajo na zahtevo subotičkih visokoločev, da se naša država mora imenovati Jugoslavija. Glavni organ državotvorcev na to porogljivo vprašanje: »A kakaj se mora? Naše mišljenje je, ne samo, da se ne sme, temveč, da tudi ni treba, da se tako imenuje« in kličejo na pomoč krško deklaracijo, — katero pa v vprašanju ustave zanikajo, — ki da je že prejudicirala, da se naša država imenuje SHS in čemu potem menjavati. Kdor zahteva, da se ime »Jugoslavija« našemu narodu »usiili«, ta izizva proti njej odpor. Sicer pa bi bilo edinstveno ime za našo državo usodepolno in bi značilo njen propad, kajti tudi Avstrija je propadla, ker si je leta 1917. nadela ime »Avstrija«. — Tako piše osrednje glasilo državotvor-

XVI.

Liberalna trubenta iz Knafluve ulce, ke ji prauja prou pu krvic »Slovensk Narud«, ja je spet enkat prou nepušten pulumila in tku fouš zapela, de b blu ta nar bulš zajna, če b mel usi držaun uslužbenci tku kusmate ušesa, de b ja nuben na slišu.

Ampak kar je, tu je! Za enkrat dru kat b jm ap prou prijateljsk nasvetvu, de nej se greja raj na Trg Tabor frnikulat, kokr pa pulitka ugajnat. Pulitka je za pametne udrašene ldi, ne pa za prsmode, kokr sa naš liberalci.

Scer je nam use en; bl ke ja lomja liberalci, bulš je za Sluvence, preh se uja utresl liberalne svobode. Ampak uradniki sa hedi na ta liberalna trubenta, pusebn bl ta viši uradniki, ke jh u zahvala, de sa liberalcem tulk let tlaka delal, zdej sa se pa naveličal, tku nasramen nahrul, kokr kašne zanikrne šularčke, čš, sej usi skp nč na znate, faulast ste ket mrhe in sam nam se mate za zahvalt, de ste sploh kej ratat, de sploh sedete pr državnih kuritah in s z naša milostja in držaunem družibam pasete soje vampe.

Tku pr en glih jim je zatrobu »Slovensk Narud« una sebot in se skubacou na »abstinente«, ampak ne na take, ke raj voda pijeja kokr vin, ampak na tiste na »abstinente«, ke jh je pamet srečala in sa tli veče liberalcu volt u ubčinsk svet.

»Ud zdej zanaprej pa na u šlu več tku,« se gifta Narud. Zdej vam uma drgač gledal na prste. Buh na przađen, de b se še kerkat kašn držaun uslužbenc predrznu, kedr uja kašne vultive, duma ustal, al pa kašnga družga volt, kokr ga uma mi naprej predpisal. Ta ja u skupu, Tu u tku udtetu preč ud držaunga kurita, de ga nuben pes na u več puvohu. Pa nej u še tku vesok uradnk in nej zna še tku dobr jahat uradn ga šimelna, škartiral ga uma in vrge! med stara reputija. Tu s zamerkite enkat za useli, de na ute pol jamral in se prilžval, ke u že prepozn. Zdej mama mi muč u svu-

bodn Jugoslavi in mi uma že puskrbel, de se ute prvadl svubode tud vi.

En svetnk, al je menda še clu viši sevtnk pr ulad, je ratu tku rdeč ket kuhan rak, ke je prebrau tista prsmudarija u »Slovenskmu Narude«.

»A mislja gespudi, de sma mi kašn Gašperčki; de uja z nam tejater igrall« je reku. »Ta je ta lepa; zdej uja nazadne lde res mislel, de sm kašn tepec in de sm sam zatu ratu viši svetnk, ke sm liberalcem vultive s cvajšponarjam u gala kuči skp vlaču. Tu je za zahvala, ke sm se zadnč pclu spet iz gala kučija pu biušga ubčinske« a svetnka ke u Komenskega ulca, de b ga uleku k ubčinskem vultivam, pa m je ta grobjan iz sojmo čeuam prtisnu štampilko tlela zad, de mam še dons plou flek, in de še dons na morm tku sedet, kokr se šika. Tu mam za zahvala. Prmejš, nekol več, pa če se usi liberalci na glava pustauja in če prec tud mene škartiraja. Zavle tega me še na u konc, sej znam tud iz hišam barantat in tu u še več nesl, kokr pa uradništvu. Mislem, de uja tud drug uradniki tku pameten, de na uja več liberalcem pajaca špilal. Sevede, kdur ma pa vesele pajac bit, nej pa bo. Men je useen. Lde uja saj lohka te pajace puznal. Več šarža ke u mou, bulš pajac bo. Na zmčnost se u svobodn Jugoslavi tku na u več gledal; tu sa pu' azal še s tem, ke sa Pucna naredl za ministra. Usak je naumen, kdur še u šula

hod in s glava bel. Na liberalne vultivne shode nej hod, tam žiujja vpije in jm u čeva leze, pa u na kojn. Če že na u ratu minister, puverjenik, u pa prou gvišn ratu ministorsk tajnik. Negave posle u pa že kašn sluga upraulou, ke ni tou liberalcem tlake delat in je zatu sluga ustou, če prou ma več u pet, kokr minister u glau. Ta struna, ke sa začel zdej liberalci najna brenkat in vultive najna luvit, u pr uradnskeh šemah več zalegla, kokr šintarjuva, ke najna pse luvit. Tu je gvišn, de se zdej in dokler uja mel liberalci kumanda u Jugoslavi, na u mogu nuben uradnk več ud sojga dela in soje zmčnost, ampak edin le še ud soje naumnast in prilžnenas! redit. Žiujja Jugoslavija!

Tku je rentau tist ta viši svetnk, in jest mislem, de še marsker drug uradnk, ke kej nase drži, tud. Dohtar Trilar je že zbolu zavle tega in pubrau soje kupita na rotuš in šou. Ta epidemija u pa mende še marskašnga napadla, in nuben ceplejne na u nč pumagu, dokler uja liberalci svuboda delil nam — udrešencem. K sreč mende na uja več doug. Ket liberalci sa že enkat du frementa puğurel, pa še zavarvan nisa bli; ket demukratem je streha že tud puğurela, zdej išeja zavetja pr drugeh strankah, sam de b bli pud streha. Kulk časa bo trpou ta osebenkuvajne, uma pa tud kmal vidl.

Le še mal putrpima.

cev, proglašuje vse, ki so za ime Jugoslavija, za avstrijskante in izdajalce domovine, obenem pa daje najboljšo izpričevalo neiskrenosti demokratske politike. Agrarna reforma in »Jugoslavija«, to so bile glavne točke, na katere so lovili svoje pristaje, ki sedaj doživljajo razočaranje za razočaranjem.

— **Kdo bo novi vojni minister?** V političnih krogih se mnogo debatira o tem, kdo postane vojni minister. Vojaški krogi kandidirajo generale Tučakovića, Smiljanica in Zečevića.

— **Bolgarski vpadi.** »Politika« se bavi v uvodnem članku z raznimi vpadi, ki so jih Bolgari zlasti to leto izvršili na naše meje. List dokazuje, da stoji za temi vpadi službena Bolgarija. Ako se hoče mir na

mejah proti Bolgarski ohraniti, se mora izvršiti, kar je predpisano v mirovni pogodbi, to je, da se meje pomaknejo s planin v dolino Strume. Meja se mora popraviti s črto, ki oddvaja centralne jugoslovanske dialekte, to je srbsko-hrvatskega od vzhodno-jugoslovanskega (bolgarskega). Taka črta bi nas zavarovala pred lahko izvedljivimi bolgarskimi vpadi in razen tega bi dejstvo samo vplivalo na iztizenje Bolgarije. Po Bregalnici je moral priti Kajmakčalan in za tem mora priti Struma. Samo za to ceno bo imela Jugoslavija mir na svoji vzhodni meji. Samo ta odločen korak bo dovedel do tega, da bo sporedno prišlo do zblizanja z Bolgarsko.

Vstaja v Šleziji.

LDU Vratislava, 5. maja. Wolffov urad poroča: Korfanty se je sinoči proglasil za civilnega in vojaškega guvernerja v Gorenji Šleziji.

LDU Opole, 5. maja. (Wolff) Poljsko uporniško gibanje se je pomaknilo dalje proti zapadu. Akcija italijanskih čet v rybnickem okrožju doslej ni imela uspeha. Kakor se poroča, so uporniki tekom današnjega dne prešli preko poljske meje mnogo municije in sanitetnega materiala. Na mnogih krajih industrijskega okrožja se vrše med vstaši in medzavezniki četami srditi boji. V okrožju Ratibor so se spopadli uporniki in Italijani.

LDU London, 5. maja. (DunkU) V londonskih vladnih krogih prevladuje mnenje, da je uporniško gibanje v Gorenji Šleziji zelo resnega pomena. Smatrati ga je kot odločno in sistematično stremenje, da se sklep vrhovnega sveta onemogoči z nasilno zasedbo spornega ozemlja.

LDU Varšava, 5. maja. (Wolff) Kakor se javlja, je varšavski gornješlezki komite izročil zavezniškimi komisijam spomenico, v kateri zahteva, da poljske čete takoj zasedejo gornješlezka ozemlja, ki imajo poljsko večino. Za nadaljnje kraje Gornje Šlezije se zahteva zopetno glasovanje. Deputacijo je sprejel le francoski odposlanec, dočim jo je italijansko in angleško odposlanstvo zavrnilo.

LDU Berlin, 5. maja. (Wolff) Vsa večja mesta v Gornji Šleziji so obkoljena od upornikov. V Rybniku visi na mestni hiši poljska zastava. Zasedba Rybnika se ni izvršila brez odpora tam nameščenih italijanskih čet. Pri tem so imeli Italijani občutne izgube.

LDU London, 5. maja. (Reuter) Uporniškega gibanja v Gornji Šleziji se je udeležilo tudi nekaj dobro oboroženih in opremljenih poljskih čet. Ni dvoma, da je bil upor pripravljen.

LDU Breslava, 5. maja. (Wolff) V Ratiboru, ki je popolnoma obkoljen od upornikov, je italijanski okrožni kontrolor pozval nemškega plebiscitnega komisarja, naj postavi 500 mož kot glasovalno policijo, kar se je že zgodilo, tako da se sedaj Nemci in Italijani skupno bore zoper Poljake. Desni breg Odre so zasedli Poljaki, dočim stoji na levem Nemci.

LDU Berlin, 6. maja. (DKU) Poljski vstaši so iznova dobili močna ojačenja. V tukajšnjih vladnih krogih cenijo število poljskih vstašev na 50.000 mož. Vse frakcije zbornice so se danes dopoldne sestale, da bi se posvetovale o položaju v Gorenji Šleziji.

LDU Berlin, 6. maja. (Brezžično) Mesto Pštino so včeraj zasedli vstaši, vendar so jih italijanske čete zopet pregnale. Več poljskih voditeljev so zaprli.

LDU Pariz, 6. maja. (Brezžično) Vrhovni svet je odgodil razpravljanje in uredeitev gorenješlezjskega vprašanja.

LDU Berlin, 6. maja. (Wolff) V Katowicach so nocoj vstaši napadli francoske patrulje. Dva Francoza sta težko poškodovana, policijski stražni mojster pa je ustrelen. Iz Pštine so odpoklicali francosko topništvo. V mestu je mirno. V Ratiboru je položaj neizpremenjen. Izhode iz Glivic so vstaši zabarikadirali.

LDU Vratislava, 5. maja. (Wolff) V Šivaldu južno od Glivic se je zbralo dva do tri tisoč vstašev. Doslej je v mestu Glivice še vse mirno. Francoski general De Brantes je svečano obljubil, da bo z vsemi sred-

stvi, ki jih ima na razpolago, skrbel za življenje in imetje prebivalstva. V Bytomu je danes popoldne poljski funkcionar zastopniku okrožnega nadzornika izročil ultimatum, v katerem zahtevajo vstaši, naj se jim mesto prostovoljno preda, sicer bodo s silo osvojili mesto.

LDU Tarnovica, 6. maja. (Wolff) V tarnoviškem okrožju je popolnoma mirno. Včeraj so se Nemci in Poljaki domenili, naj se mestna in deželna okrožja drug drugega puste v miru.

LDU Katowice, 6. maja. Wolffov urad poroča: Nemške stranke in strokovne zadrage so medzavezniki vladi in plebiscitnemu poveljstvu v Opolah poslale brzojavko, v kateri se med drugim ugotavlja, da meja ni bila nikdar uspešno zaprta in da so se celo neposredno pred očem priegnile čete iz obmejnih krajev, tako da je bila meja popolnoma nezavarovana. Velika množina pri vstaših najdenega orožja dokazuje, da so se že dolgo časa oskrbovali z orožjem iz Poljske. Jako razburjeno prebivalstvo ovirajo oboroženi vstaši pri delu. Tako naj bi se do najmanjše točke pripravljenemu puču dal značaj splošnega ljudskega gibanja, ki nikakor ne obstaja.

LDU Pariz, 6. maja. (Radio Zagreb.) »Journal des Debats« piše, da je vzrok nemirov v Gorenji Šleziji nesposobnost medzaveznike komisije. Francoska vlada je naznanila poljski vladi, da so dogodki v Gorenji Šleziji napravili nanjo silno neugoden vtis ter izrazila nado, da bo poljska vlada vse podvzela, da se vzpostavi mir in red.

LDU Nauen, 6. maja. (Radio Zagreb.) Iz Varšave javljajo, da so gornješlezki vstaši dali Lloyd Georgeu ultimatum in da so sklenili, da bodo uničili vsa ondotna industrijska podjetja, če se ne udovolji poljskim zahtevam. Poleg tega pa je poslal komisar Korfanty angleškemu majorju, članu medzaveznike komisije, ultimatum, v katerem zahteva: 1. da ostanejo zavezniške čete nevtralne; 2. da se ukine obsedno stanje; 3. da se prepovedo razširjati nemški časopisi in 4. da se odpokliče vodja osrednje policije v Katowicach. Po vestih iz Vratislave je pozvala medzaveznika komisija nemške dobrovoljce v Opolah, naj sodelujejo pri delu za mir in red, nakar se je temu pozivu odzvalo 3000 častnikov in uradnikov. V Ratiboru se Nemci in Italijani bore ramo ob rami. Doslej imajo Italijani 32 mrtvecev in 60 ranjenih. V okrožju Rybnik preti lakota in obstoja nevarnost, da udre v ondotne rudnike voda.

LDU Nauen, 5. maja. (Radio Zagreb.) »Daily Express« javlja iz Varšave, da je tamkaj prišlo do demonstracij pred angleškim in italijanskim poslaništvom. Reuterjev urad javlja, da sodelujejo pri vstaškem pokretu redne poljske čete, ki so opremljene z orožjem in municijo. Nemške vesti trdijo, da so poljski vojaki prestopili mejo v civilnih oblekah.

LDU Varšava, 6. maja. (Brezžično.) Zunanje ministrstvo je varšavskim zastopnikom ententnih velesil izročilo noto, v kateri naproša poljska vlada entento, naj vzpostavi mir in red v Gornji Šleziji na način, da izda odlok, ki bo določil pripadnost Gornje Šlezije v zmislu določil mirovne pogodbe in plebiscita.

LDU Varšava, 6. maja. (Brezžično.) Politične stranke Gornje Šlezije se v tem trenutku pogajajo za sestavo vstaške vlade.

Ultimat Nemčiji.

LDU London, 5. maja. (Reuter) Ultimatum zavezniškim Nemčiji je bil davi izročil nemškemu poslaniku v Londonu.

LDU London, 5. maja. (Reuter) Po sklepnih izjavi vrhovnega sveta je bil soglasno sprejet protokol, s katerim se izpreminjajo oni deli versailleske mirovne pogodbe, ki se tičejo obnove, sestavljajo v sklad plačilni pogoji, ki se bodo naznanili Nemčiji z mirovno pogodbo in se pooblašča reparacijska komisija, da bo s posredovanjem garancijskega komiteja nadzorovala uporabo nemških plačil in določila njih termin. Nemčija bo v ta namen morala žrtvovati nastopne dohodke: 1. Dohodke carine in iznos vse izvoznine in uvoznine. 2. 25% pristojbino od vrednosti

vsega nemškega izvoza. 3. Vse direktne in indirektne pristojbine ali vsa druga plačila, ki jih bo morebiti predlagala nemška vlada in jih bo garancijski komite, ki ne bo imel pravice, vmeševati se v nemško upravo, odobrila. Nemčija bo morala dostaviti gradivo in delovne sile, ki bi jih vsaka od zavezniških držav zahtevala za vzpostavitev opustošenih ozemelj.

LDU Pariz, 5. maja. (DunkU) Posebni poročevalec »Agence Havas« javlja iz Londona: Redakcijske odsek je šele ob 1.30 zjutraj določil končnoveljavno besedilo note, ki jo jutri zvečer odpošlje reparacijska komisija komisiji za vojna bremena. — Po drugi strani pa bo vrhovni svet s posredovanjem svojega predsednika Lloyda Geor-

gea nemškemu poslaniku v Londonu naznanil sklepe, ki so bili že prej storjeni in ki so jih v nočni seji podpisali zastopniki zavezniških vlad. Poleg nemških kršitev vsebuje nota to: 1. vojaške ukrepe v zvezi z zasedbo ruhrskega ozemlja. 2. Reparacijska komisija pozivlje nemško vlado, naj najkasneje do 6. maja notificira plačilne pogoje in jamstva za izplačilo nemških dolgov. 3. Poziv nemški vladi, naj te do 12. maja sprejme, in 4. Naznanilo, da bodo vojaški ukrepi na kopnem in na morju trajali tako dolgo, dokler ne bi Nemčija izpolnila vseh svojih obveznosti. Poleg tega se ententne vlade obvežejo, da Nemčiji v nobenem oziru ne bodo popustile od določene vsote odškodnine.

LDU London, 5. maja. (Reuter) V spodnji zbornici je Lloyd George otvoril debato o reparacijah in opozarjal na mnogobrojne kršitve Nemčije napram mirovni pogodbi. Temeljno vprašanje je vprašanje razorožitve; og njega je odvisna prihodnost Evrope. Nemčija je samo deloma razorožena. Ostalo ji je preveč velikih topov, pušk in strojnico. Zlasti pa obstajajo iregularne vojaške organizacije, ki morejo združene postati jedro znatne armade. Nemčija se izgovarja s pretvezo, da proti revolucionarjem in komunistom ne more biti brez zaščite. Mi pa moramo ostati pri naši zahtevi, ker ima Nemčija dovolj rednih močnih čet. Kar se tiče reparacij, so kršitve Nemčije jasne. Konferenca je storila odločne sklepe, ker splošno zadržanje Nemčije kaže, da ne namerava izpolniti svojih obveznosti. Brez Pomeraja, je dejal Lloyd George, Nemčija ne more obstajati. Francija je bila pripravljena za pohod dne 1. maja, vendar pa je pristala, da se da Nemčiji nova prilžnost za premislek, in je odgodila pohod.

LDU Nauen, 6. maja. (Radio Zagreb.) Nemški politiki se čudijo nenavadno ostremu tonu zavezniške note, ki je onemogočila nadaljnja pogajanja. V sled novih zahtev zavezniškov so nastale za sestavo novega kabineta nove težkoče. »Vorwärts« piše, da bo prihodni nemški vladi na prosto dano, ali da se vda in dopusti, da veliki deli države pripadejo za določen čas pod zavezniško vojaško oblast, ali pa da sprejme pogoje, za katere bo treba nadčloveške moči, če jih bo hotela izvesti. Vlada stoji pred vprašanjem, ali ne bi bilo bolje, da poizkusi izpolniti pogoje, ali naj jih v naprej odkloni. »Lokalanzeiger« javlja, da so koalicijske stranke računale na to, da bo ententa popustljivejša napram Nemčiji. Predlogi pa, ki se tičejo razorožitve in vojnih krivcev, so za Nemčijo absolutno nesprejemljivi.

Dnevne novice.

— Poslanecem Jugoslovanskega kluba. Predsedstvo Jugoslovanskega kluba prosi klubove člana, da bodo v ponedeljek, dne 9. maja dopoldne vsi brez izjeme v Belgradu.

— Smrtina kosa. V noči med 4. in 5. majem je nagloma umrl pri svojem prijatelju v Rušah vpokojeni župnik g. Miško Horvat. Pogreb bo danes ob desetih. N. v m. p.

— Konec kronskih bankovcev po 1, 2 in 10 kron. Generalna inspekcija finančnega ministrstva je naročila pokrajinskim finančnim ravnateljstvom na ozemlju, kjer so še sedaj v prometu kronske novčanice po 1, 2 in 10 kron, naj se podaljša rok izmenjave za 15 dni. Zamenjava se bo vršila od 15. do 30. maja ter se bo zaključila z 31. majem. Po preteku tega roka bo ministrstvo proglasilo te novčanice za neveljavne.

— Tržič. Volitve v občinski odbor trga so dale relativno večino SLS, ki je kandidirala pod imeni Delavska in Obrtna zveza. Prva je dobila 6, druga 4 odborniška mesta. Gospodarska stranka, ki je družila v sebi JDS, narodnosocialno in samostojno, je dobila 7 odbornikov. Delala je na vse kripelje. Dva smrtnobolna volivca je privlekla na volišče. Naprtla je vse slabosti starega občinskega odbora, v katerem so imeli liberalci z Nemci večino, pristajšem SLS. Celo slabo aprovizacijo, ki so jo upravljali sliro izključno liberalci, je očitala naši stranki. V sled kratkega roka, ker so vrgli zadnji dan letake med volivce, ni bilo mogoče razkrinkati teh laži, ki so nekatere premotile, da so volili s to stranko, ki se ni upala na dan s pravim imenom.

— Žalina. Volivna komisija, ki je sestojala iz samih samostojnežev razen enega, ki je bil predstavnik liste SLS, je razdelila mandate tako, da je odbornikom, izvoljenim po listi SLS, dodelila namestnike po listi SKS. Predstavnik naše liste se je proti takemu postopanju pritožil na okrajno glavarstvo in poverjeništvu za notranje zadeve.

— Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Za časa stavke v Julijski Benečiji prevaža potnike med Ljubljano in Postojno vlak št. 855, ki odhaja iz Ljubljane ob 6. uri 40 min. in prihaja v Postojno ob 12. uri 27 min. Italijanski vlak odhaja iz Postojne ob 14. uri 36 min. Iz Trsta prihaja vlak v Postojno ob 8. uri 42 min. in ima

zvezo na vlak št. 52, ki odhaja iz Postojne ob 13. uri ter prihaja v Ljubljano ob 16. uri 5 minut.

— **Odbor Podpornega društva slepih** v Ljubljani, Wolfova ulica 12, ponovno prosi vse župnijske in občinske urade, ki še do sedaj niso naznanili slepe, spadajoče v njihove občine, naj bi isto blagohotno v najkrajšem času storili ter s tem društvu pripomogli do uspešnejšega delovanja.

— **Smlednik.** Pevski in tamburaški odsek izobraževalnega društva v Smledniku priredita v nedeljo, dne 8. maja 1921, pevski koncert z bogatim in zelo zanimivim sporedom. Začetek ob pol štirih popoldne. Vabljeni so posebno pevski zbori iz okolice.

— **Solska mladina** v Stični ponovi pravilnično igro s petjem in deklamacijami »Mojška Klara«, v nedeljo, 8. maja ob 3. uri popoldne in v ponedeljek na dan sejma, 9. maja ob 1. uri popoldne v društveni dvorani v Stični v prid »Jugoslovanski Matici in revni deci«.

— **Invalidom južne železnice.** Preden je bila splošna zavarovalnica proti nezgodam upeljana, je imela južna železnica svoj lastni fond proti nezgodam. Iz tega so bili odpravljeni pol-invalidi z 480 goldin. in popolni invalidi z 840 goldin. V slučaju, da bi taki invalidi ali njih vdove še živeli, naj se zglašajo v Ljubljani v Knafljevi ulici št. 10, I. nadstr., vrata 5.

— **Krivo pričevanje.** Pred okrajnim sodiščem v Kranju sta 28. januarja letos krivo pričala Matija in Jurij Močnik iz Stiške vasi. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo zato Matija Močnika na dva meseca težke ječe in Jurija Močnika na tri tedne navadne ječe.

— **Cevlarska zadruga** za Ljubljano in okolico naznanja, da se vrši v nedeljo, dne 8. t. m. točno ob 2. uri popoldne v restavraciji Narodnega doma njen sestanek. Prosi se obline udeležbe. — **Odbor.**

— **Opozarjamo na oglaševanje** Franc Hiti, Martinova c. št. 2, ki ima veliko zalogo poljedelskih strojev.

— **Kam na praznike?** Na Bohinjsko jezero! K Sv. Duhu! V hotelu pri Sv. Duhu je na razpolago 40 sob s krasno dependanco. Izvrstna kuhinja. Postrežba točna in solidna. Za množičen obisk se priporoča Feliks Seljak, hotelir. 1652

— **Opozarjamo na današnji oglaševanje** »Velebit« v Baški ter pripominjamo, da je sedaj možno tja potovati samo skozi Bakar. Parnik vozi v Baško enkrat v tednu mimo Kraljevice, dvakrat v tednu pa do Krka. Sezona v kopališču se odpre 15. t. m.

Ljubljanske novice.

lj Umrl je 5. t. m. v deželni bolnici g. Filip Trautnik, pasar na Poljanski cesti št. 10, star 48 let. Pogreb bo danes popold. ob pol 4. uri. Pokojni je bil zvest pristaš Ljudske stranke. Naj počiva v miru! Družini naše iskreno sožalje!

lj **Koncert Glasbene Matice preložen.** Z ozirom na to da je g. operni pevec I. Levar, ki je prevzel za koncert Glasbene Matice obširnejšo solo-partijo v Sattnerjevi kantati »V pepelnici noči« odpovedal včeraj v petek dne 6. t. m. nenadno svoje sodelovanje, se preloži koncert Glasbene Matice, ki bi se imel vršiti v ponedeljek, dne 9. t. m., na torek po Binkoštih dne 17. t. m. Vse kupljene vstopnice ostanejo v veljavi za preložen koncert. Generalna vaja kot mladinski koncert se bo vršila kakor določeno v nedeljo dne 8. t. m. ob 10. uri dopoldne v »Unionovi« dvorani. — **Odbor.**

lj **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** bo imelo v nedeljo, 8. maja, ob pol 11. uri dopoldne občni zbor v dvorani Rokodelskega doma.

lj **Organizacija javnih nameščencev so-mišljenikov SLS.** Danes zvečer ob 20. uri običajni tedenski članski sestanek v navadnih prostorih. — **Odbor.**

lj **Javna telovadba** dijaškega orlovskega okrožja je jutri, v nedeljo, ob štirih popoldne na Rakovniku. Ob treh so litnije, takoj potem pa nastop. Ker je to lep izlet in obenem tudi pokazete naklonjenost do nas, vabimo vas vse, da se te prireditve udeležite. Vstopnina: sedeži po 12 K, stojišča po 6 K. Dobite jih pred začetkom pri blagajni. Ob osmih zvečer je čajev večer v Rokodelskem domu brez vstopnine. Na sporedu so pevske točke, šaljivi prizor in šaljiva pošta.

lj **Slovensko glasbeno društvo »Ljubljana«** vabi vse svoje prijatelje v nedeljo, 8. t. m., na majniški izlet na Rožnik, kjer bo ob 10. uri dopoldne slovesna služba božja, pri kateri bo pel celoten društveni zbor. Izlet se vrši ob vsakem vremenu.

lj **Iz gledališke pisarne.** Radi obolenosti opernega baritonista g. Levarja se danes predstava »Thais« za red A ne more vršiti. Mesto nje se igra opera »Zlatorog« izven, po nižanih cenah. Za že kupljene vstopnice za opero »Thais« se vrne denar pri gledališki blagajni.

lj **Težki časi** — še težja bodočnost! Vojna vihra nas je dvignila iz domov mirnega, a iskrenega dela v dežele strelnih jarkov, luži in krvi, ki so nam izsesale kipeče mlade moči. Kar se nas je rešilo, smo tu; telo nam je onemoglo, sila stremjenja pa je medtem rastle v nas. Ostali smo zvesti pripravi, delali za svoj narod in ga vodili do onega cilja, ki so nam ga stavili naši veliki predniki. Zato se obračamo na vse rodoljubne sosedane, trgovce, banke in kreditne zavode in vse druge podjetnike, naj žrtvujejo revnim visokošolcem, ki trpe veliko pomanjkanje v vseh potrebščinah. V ta namen potjejo v soboto, dne 7. t. m. popoldne akademiki po vseh trgovinah, zavodih itd. z nabiralnimi polami nabirat prispevke. Vsa imena darovalcev se bodo objavila v časopisu. V nedeljo, 8. t. m. dopoldne bo pa evolični dan, ki ga prirede akademiki sami v spremstvu naših dam. Istega dne — v nedeljo, dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši v ta namen v dram. gledališču predstava zelo zanimive in velike moderne drame »Borba«. S tem

se za nas živijo gled. vodstvo in naši igralci, ker čisti dobiček te predstave je namenjen »Podp. društvu jugoslov. akademikov v Ljubljani«. Zavedaj se tudi vsi somošani in soderjavljani, naše velike misije, ki nam je nalaga bodočnost našega naroda! — Brez mladine — ni bodočnosti! »Podp. društvo jugoslovanskih akademikov v Ljubljani.«

Ij Osrednja zveza javnih namestencev ima prvo sejo širšega odbora po običnem zboru v soboto, dne 7. t. m. ob 20. uri v posvetovalnici mestnega magistrata. Dnevni red: Odobritev zapisnikov običnega zbora in zadnje seje širšega odbora, volitev tajnika, blagajnika, gospodarja in njih namestnikov ter raznih odsekov in služajnosti. Da bo delovanje Zveze v tekočem poslovnem letu zares vsestransko popolno, je dolžnost vseh delegatov, da se seje zanjšljivo udeležijo — Predsedstvo. (k)

Ij Umrlj so v Ljubljani: Fran Mikec, sobni slikar, 48 let. — Alojzija Podreberšek, žena polic. revir. nadzornika, 36 let. — Martin Stopar, trgovski sodnik, 40 let. — Elizabeta Masterl, hči žel. delavca, 8 mesecev. — Marija Sedej, ribičeva vdova, 74 let. — Iv. Mahkota, poštni sluga, 32 let. — Fran Gantar, sin obč. tajnika, 3 dni. — Marijana Zdravice, mestna uboga, 70 let. — Ana Klačar, usnjarska vdova, 55 let. — Ana Kovačič, dijakinja, 16 let. — Marija Jeglič, zasebnica, 72 let. — Ivan Hiti, usnjarski p., 64 let. — Rudolf Zbule, polic. agent, 32 let. — Karolina Brandt, žena kavarnarja in posestnika, 46 let. — Antonija Löhner, trgovčeva vdova, 76 let. — Ivana Kapljenik, posestnikova žena, 48 let.

Ij Koncert vojaške godbe v hotelu »Tivoli« je v soboto, dne 7. t. m. popoldne od 4.—9. ure ob vsakem vremenu. Vstopnina prosta. (k)

Ij Dr. Minaš — Trg Tabor 3, se je vrnil in zopet ordinira. Glej oglaš!

Ij Opeharjen Francos. Trgovca manufakture Elie Bouvet iz Lyona je prišel po kupčijah v Ljubljano. Najel je tolmacha Savo Matiča iz Aleksandrova, s katerim se je seznanil v Lyonu. Prodal je za njega v Ljubljani manufakture za približno 150.000 frankov proti 5 odstotni proviziji. Bouvetu je bilo ukradeno v hotelu Tivoli, v katerem je stanoval, iz kovčeka 2189 frankov. Dal je Matiču 2000 frankov, da bi plačal carino z njimi, česar pa ta ni storil in celo trdil, da tega denarja nikoli prejel ni. Za zacinjenje mu je dal še 15.000 dinarjev, a ker denarja porabil ni, je zahteval Bouvet, da mu da 10.000 dinarjev nazaj, toda Matič jih ni hotel vrniti in je Bouvetu grozil, da ga bo ubil. Matiča je policija aretirala in izročila deželnemu sodišču.

Ij Mestna zastavljavnica ima tomesčno dražbo v četrtek, dne 12. maja popoldne.

Najnovejša poročila.

UNICUJOČ VTIS OBČINSKIH VOLITEV NA VLADNE STRANKE.

Belgrad, 6. maja. (Izvirno) Poraz centralistov v Sloveniji je zelo potrl vso tukajšjo demokratsko in vladno javnost. Demokratski listi, ki so do zadnjih dni skušali opisati z lažnjivimi vestmi iz Slovenije položaj kot ugoden za vladne stranke, so sedaj umolkli in ne poročajo o volitvah v Sloveniji skoro ničesar. Poraz, ki so ga doživeli v Sloveniji, mislijo zamolčati, dasi govori o njem vsa politična javnost v Belgradu.

SEJA USTAVNEGA ODBORA.

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Jutri popoldne se sestane ustavni odbor na posvetovalje. Predsednik ustavnega odbora dr. Ničič se je že vrnil v Belgrad ter je pozval vse člane ustavnega odbora na sejo. Na seji se bo razpravljalo o izpremembah 1. člena ustave, ki so jih predložili posamezni poslanci in ki jih zahtevajo razne peticije izmed prebivalstva. O teh izpremembah bo dopoldne razpravljali ministrski svet, ki bo sklepal, v koliko se naj upoštevajo. V prvi vrsti se bo razpravljalo o imenu države, akoravno je gotovo, da ne bodo vladne stranke izpremenile v tem pogledu svoje stališča.

DR. TRUMBIČ V ZAGREBU.

LDU Zagreb, 6. maja. (ZNU) Danes dopoldne je došel semkaj dr. Trumbić, ki bo tekom današnjega dne stopil v stike z nekaterimi politiki. Dr. Trumbić dela na to, da bi se še v zadnjem času dosegel sporazum v vprašanju administrativne ureditve države med vlado in strankami opozicije. Dr. Trumbić bo predložil konkretne predloge.

NOVE URADNE URE ZA DRŽAVNE URADE.

LDU Belgrad, 6. maja. Ministrski svet je določil ure za državne urade od sedmih do trinajstih. Odlok je včeraj stopil v veljavo.

DELOVANJE SRBSKEGA ŠKOFA DOSITEJA NA ČESKEM.

Praga, 6. maja. (Izvirno) V nedeljo, dne 8. maja bo srbski pravoslavni škof Dositej podelil dijakonat prvem trem bogoslovcem češke narodne cerkve.

POSILNIK DR. ROSENBERG POKLICAN V BERLIN.

Dunaj, 6. maja. (Izvirno) Nemški poslanik dr. Rosenberg je bil brzjavno pozvan v Berlin.

JUGOSLOV. KAPITAL NA ČESKEM.

Bratislava, 6. maja. (Izvirno) Akcijska družba »Jugoslavija« je sklenila zvišati delniški kapital od 6 na 12 milijonov. Polovico kapitala je češkega, polovico pa jugoslovanskega.

ZAKON PROTI VERIZNIKOM.

Dunaj, 6. maja. (Izvirno) Danes je stopil v veljavo zakon proti veriznikom.

ČESKO-AVSTRIJSKA TRGOVSKA POGODBA.

Praga, 6. maja. (Izvirno) Avstrijsko-češka trgovinska pogodba je bila danes podpisana. Avstrijski delegati so odpotovali na Dunaj.

PROTI KOMUNISTOM NA ČESKEM.

Praga, 6. maja. (Izvirno) Politična uprava v Kladnem je prepovedala nositi komunistične znake.

DANSKO POSLANIŠTVO V PRAGI.

Kodanj, 6. maja. (Izvirno) Zbornica je sklenila, da se v Pragi ustanovi dansko poslaništvo.

Učiteljski vestnik.

Kakor je bilo že objavljeno, se vrši zborovanje s prav poučnim dnevnim redom podružnice »Slovske zveze« v četrtek ob 9. v St. Vidu. Oni, ki imajo ta dan šolski pouk, opozarjam na odlok višjega šolskega sveta z dne 16. dec. 1919, št. 16.152, po katerem so pouka prosti, če se udeležijo zborovanja. Ta odlok velja za okrajna učiteljska društva in za podružnice »Slovske zveze«. Izgovarjati odsotnost s šolskim poukom ne drži, ker treba je udeležbo na zborovanje javiti samo šol. vodstvu, da je zadeva v redu.

Seja osrednjega odbora »Slovske zveze« bo 8. maja, t. j. v nedeljo dopoldne ob 10. v tajništvo. Dne 17. t. m. pa širša seja, h kateri vabim vse predsednike podružnic in tudi druge člane, ki se bodo mudili ta dan v mestu. Širša seja se vrši v »Ljudskem domu«, II. nadstr. Začetek ob 2. pop. Na dnevnem redu bo predavanje vseučiliškega profesorja dr. Rožmana in še koga drugega. Š.

Dijaški vestnik.

d Dijaški Orel vabi vse prijatelje, gg. starejšine in tovariše k svoji javni telovadbi v nedeljo, dne 8. t. m., ob štirih popoldne na Rakovniku.

Prosveta.

pr Glasbeni koncert na Jesenicah. V nedeljo dne 10. in 17. aprila sta priredila orkester in pevski zbor jeseniškega del. društva koncert z izbranim sporedom. Orkester je odigral Schneiderjevo uverturo: Mladost, fantazijo iz Prodane neveste, potpuri iz Wagnerjevega Lohengrina in Eilenbergovo idilico mlina v gozdu. Pozna se sicer, da je več mladih godcev prirastlo orkestru, ki se še bore s čisto intonacijo in dobrimi potezami, a ne manjka trdne volje in žilave pridnosti, zato se je razvila igra orkestra dosti lepo in doseglja lep uspeh. To niso godci kruhoborci, to so delavci, ki drže v levici kladivo, z desnico segajo pa po loku v urah, ki so namenjene njihovu telesnemu oddihu. Tega dejstva ne moremo dovolj podčrtati. To so po večini samouki, pa se spravijo na Smetano in Wagnerja! — Orkester je nastopil tudi v tovaršiji pevskega zbora pri dveh pesmih »Venec Vodnikovih« in »Orli kraljevi«, ki jo je zložil povedojca Ant. Dolinar za mešani zbor, samospev in orkester in jo posvetil predsedniku O. Z. Jožetu Pircu. Skladbica je kratka pa dobro izdelana. Zbori, ki jo bodo zmogli, jo bodo radi peli. Treba bi pa bilo transkripcije za spremljavo s klavirjem ali klavirjem in harmonijem. — Poleg mešanega zbora, ki je pel 4 pesmi, je nastopil tudi ženski zbor z Adamičevimi »Dudeldajčki«, ki so seveda vžgali, kar se je dalo. Ženski zbor se mi zdi boljši od moškega. Ljubka je bila Pavčičeva »Uspavanka«. To še tudi zato, ker se tesnemu prostoru vse bolj prilježe (zmeren aparat) kot množičen orkester in zbor. Žal, da je bil samo eden samospev na vrsti! Koncert bi bil v splošnem prav dobro uspel, če ne bi slaba akustika zlivanja glasov tako kršila. Seve, na deželi ni koncertnih dvoran, zato se zateče muza pod streho, ki jo dobi. A kdor je videl, s kakšno ljubeznijo negujejo žuljave delavske roke pod vodstvom večje Dolinarjeve roke tudi v zasilem domu nežno muzo, ta je moral družstvu, pevovodji in vsem sodelujočim iskreno čestitati na lepem uspehu. B.

pr Praški »Hlahole« praznuje letos 60 letnico svojega obstoja. Skozi več desetletij je bil najboljši kulturni delavec med češkimi pevskimi društvi. Vso najboljšo češko zborovsko literaturo je izvajal v svojih koncertih z vrhovni umetniškimi uspehi. Svojo 60 letnico slavi na originalen način: najnovejšo in najboljšo češko literaturo hoče podati v koncertnih nastopih svojim jugoslovanskim bratom Slovincem, Hrvatim in Srbom. Koncertiral bo 13. t. m. v Mariboru, 14. v Ljubljani, 16. in 17. v Zagrebu, nadalje 3 krat v Belgradu, 1 krat v Subotici, Varaždinu itd. V Ljubljani in Mariboru bo izvajal dva različna, pa krasna, zelo bogata sporeda. Zbor bo nastopil v na 180 pevci in pevke. Koncertni aranžma »Hlaholev« koncerta oskrbuje Glasbena Matica, vse osebne priprave za sprejem, prenočišča i. dr. pa Zveza slov. pevskih zborov Ljubljanskih pod vodstvom podpredsednika g. Dražila. Predprodaja vstopnic se je že začela v trafikah v Prešernovi ulici. Opozarjamo občinstvo, da si preskrbi vstopnico pravočasno.

pr Sumarski list. Drugi zvezek (trobroj) tega strokovnega lista ima sledečo vsebino: Izdelovanje preglednih kart za gozdni kataster politične uprave; priobč. inž. Anton Sivc. Kučna glijva i borba protiv nje; napis. Levin Heisinger. Društvene Vijesti. Osebnosti i stanovske vijesti.

„Šleua“ pred ozkicnim sodiščem.

Okrajno sodišče v Ljubljani je dne 18. marca 1921 obsodilo odgovornega urednika »Večernega lista« g. Antona Rutarja zaradi članka, objavljenega 5. novembra 1920 v »Večernem listu« pod naslovom »Šleua«, naperjenega proti g. dr. Oblaku, na 100 kron globe, oziroma na 10 dni zapore, ker da je odgovorni urednik g. Anton Rutar zanemaril uredniško dolžnost.

Proti navedeni sodbi je vložil g. Rutar na deželno kot vzklicno sodišče v Ljubljani vzklic sledeče vsebine:

Dejanje, zaradi katerega sem bil z izpodbijano sodbo obsojen, je subjektivno zastarano. Inkriminirani članek je izšel v »Večernem listu« dne 25. novembra 1920. Za vsebino članka je zasebni obtožitelj znal gotovo še isti dan, ko je bil članek objavljen, vsaj pa dne 27. novembra, ko je radi člankovega naslova vložil zoper mene pri deželnem sodišču tožbo. Opozarjam, da zasebni obtožitelj v svoji prvotni ovadbi ni inkriminiral vsebine članka niti kakšne posamezne trditve istega članka, marveč se je čutil žaljenega edino po naslovu tega članka, češ, da se mu je zabrusila v obraz psovka »šleua«. Na vsebino istega članka samega je raztegnil zasebni obtožitelj obtožbo šele pri glavni razpravi dne 26. januarja, ko je že najkasneje 8. januarja potekla šestdesetna doba subjektivnega zastaranja. Prvi g. sodnik sicer ni izrekel nad menoj obsodbe zaradi žaljive »šleue«, ki je bila do 26. januarja edino pod obtožbo, marveč je zaradi članka, ki je izšel pod imenovanim naslovom, torej zaradi dejanja, ki so bila stavljeni pod obtožbo šele 26. januarja in glede katerih je že poprej nastopilo subjektivno zastaranje.

Izpodbijana sodba je nevdržljiva torej že v sled subjektivnega zastaranja, kajti zaradi »šleue« je ni izrekel nikar krivdorek in ni radi tega z nasprotni strani tudi nikakega vzklica.

Sicer pa sodeči sodnik tudi ni bil pristojen za razsojito tega kazenskega slučaja. Pri zadnji glavni razpravi sem izrečno izjavil, da svoj zagovor popravljam v tem smislu, da ne vztrajam več pri svoji trditvi, da inkriminiranega članka ne bi bil čital pred priobčitvijo. V sled tega bi bil moral prvi g. sodnik takoj izreči, da ni za razsojito tega slučaja pristojen, ker gre za pregrešek, ki spada v razsojito porotnega sodišča. Kakor hitro sem izjavil, da prekličem svoj zagovor, da namreč članka nisem čital pred priobčitvijo, sploh ne more biti več govora o prestopku zanemarjenja uredniške dolžnosti.

Izpodbijana sodba pa je končno zgrešena tudi v tem pogledu, da odklanja dokaz resnice, češ, da gre v tem postopanju le za vprašanje, tvori li članek objektivno pregrešek žaljenja časti. Očitno zastopa izpodbijana sodba pravno mnenje, da se mora odgovorni urednik kaznovati radi zanemarjanja uredniške dolžnosti, ako priobči njegov list brez njegove vednosti članek žaljive vsebine, čeprav so te žaljive povsem resnične in odgovarjajo suhim dejstvom. Po tej praksi bi moral biti kaznovan odgovorni urednik tudi radi poročil izpred porote, čeprav bi ta poročila še tako točno odgovarjala pred poroto dokazanim in sodno ugotovljenim dejstvom, da zasebni obtožitelj le dokaže, da so določna poročila zašla v list brez vednosti odgovornega urednika. Nevzdržljivost pravnega naziranja izpodbijane sodbe je po tem zgledu gotovo dovolj dokazana! Z vidika, da je dokaz resnice dopusten, prav tako pri presoji tega članka s stališča § 491 k. z. kakor tudi pri presoji moje krivde s stališča člena III. zakona z dne 15. oktobra, odgovarjajo točno in brez izjeme resnici, da namreč vse trditve, navedene v inkriminiranem članku, odgovarjajo točno in brez izjeme resnici sledeče priče: Koncipist finančne prokurature, oziroma sedaj finančni tajnik v finančnem ministru na Dunaju dr. Just pl. Garzaroli. Sikst pl. Fichtenau, odvetnik v Ptuj. Dr. J. Thoman, višji finančni svetnik v Inoststu. Pl. Holigha, bivši vladni koncipist v Ljubljani, sedaj okrajni komisar v Gradcu. Dr. I. Lusenberger višji štabni zdravnik na Dunaju.

Sicer pa navajam v dokaz okolnosti, da je zasebni obtožitelj dr. Oblak med vojno izredno veliko obdeval v nemški družbi, zahajal na razne nemške veselice in prireditve, tamkaj seveda dosledno govoril nemški, zlasti da je posejal razne nemškonalne veselice v ljubljanski nemški kazini, kjer je bil takorekoč stalen gost, ki je bil nemškonalno čuteči družbi vselej dobrodošel, tudi še priče Dr. I. Skubl, policijski svetnik pri policijskem ravnanstvu na Dunaju. Dr. Demeier Biehwis-Trsteniški, zdravnik v Ljubljani. Dr. I. Kresse, vladni svenik v pok. v Kočevju.

Znani dr. Skubl bo zlasti vedel potrditi, da je bil dr. Oblak za časa vojne v nemškonalnolnih krogih znan kot prijatelj in častilec nemške družbe, katere je pridno iskal ter se v njej tudi vedno dobro počutil.

Simpatije do nemške družbe na strani zasebnega obtožitelja pa nikakor niso nastale šele med vojno, ki je zasebni obtožitelj morda v tej družbi rabil prijateljev, da pride kot vojni obveznik v službovanje k vojaškemu sodišču v Ljubljani ter da se tu ves čas vojne tudi obrži. Ljuba in draga mu je bila družba nemških nacionalcev tudi že v času, ko je bival kot odvetniški kandidat v Celovcu. Tudi tam je njegovo vsakdanje kretanje v nemški družbi, po nemških veselicah in prireditvah, na plesih nemškega Schulvereina, obhajevanje v nemškimi gledališkimi igralnicami ter hčerkami gotovih nemškonalnolnih voditeljev, vzbujalo mnogo pozornosti med zavedimi slovenskimi inteligenti. Stavljen radi tega na odgovor je zasebni obtožitelj brez prikrivanja sam priznal, da mu je slovenska družba inferiorna. O vsem tem sta ljubljanska dnevnik »Slovenec« in »Slovenski Narod« v onih letih dokaj mnogo poročala. Znani ljubljanski šaljivi list »Ježe« je priobčil celo pesnitve to vsebine.

Kako so takratni slovenski koroški buditelji in inteligenti sodili o narodni odločnosti zasebnega obtožitelja, dokazuje dejstvo, da je slovenska družba vstala od mize in demonstrativno odšla, ko je prišel in prisedel zasebni obtožitelj. Dokaz: Anton Ekar, bivši urednik »Mirac«, sedaj urednik lista »Era Nuova« v Trstu. Franc Smodej, urednik »Slovenec« v Ljubljani. I. Baudek, dirigent ljubljanske kreditne banke. I. Kapus, bančni uradnik v Kranju. Dr. I. Brence, finančni tajnik v Mariboru. Ludovik Schöff, trgovec v Mariboru, Cvetna ulica 29. I. Joos, uradnik Komisije za agrarne operacije v Celovcu. I. Wenger, bivši župan v St. Rupertu pri Velikovu.

Zelo mnogo je pisal zasebni obtožitelj po ljubljanskih dnevnikih v zadnjih mesecih minulega leta zoper dr. Šustersiča in takozvane »Šustersičance«, ki bi jih bilo treba menda kar pobesiti. In vendar je zasebni obtožitelj med vojno zelo mnogo in zaupno obdeval z najvestejšimi somišljenikom dr. Šustersiča — pok. Ivanom Štefotom. V Unionski kleti in po raznih drugih lokalih je bilo neredko opaziti dr. Oblaka v družbi Ivana Štefota, s katerim je imel mnogokrat doje, zaupne razgovore. Da se nahajala Ivan Štefot še danes med živimi, bi vedel povedati, kako je bil isti dr. Oblak deležen pomoči onega dr. Šustersiča, ki ga danes označuje kot človeka, na katerem ni niti lasu poštenosti, pri raznih vojaških oblastvih, ko je bilo treba zasebnemu obtožitelju protekcije, da je bil priden k ljubljanskemu vojaškemu sodišču in da je tu tudi ostal. Dokaz: I. Kolenc, ravnatelj parne žage V. Seagnetti v Ljubljani. Ivan Kregar, pasar v Ljubljani, Zrinskega cesta 3.

Vzklicni senat ljubljanskega deželnega sodišča je 6. maja letos pod predsedstvom g. dvornega svetnika Regallyja razpravljal o zadevi.

Poročevalec vzklicnega senata g. svetovalec deželne sodnje Skaberna je poročal, da je okrajno sodišče prvotno dopustilo dokaz resnice, toda 18. marca je g. Rutar spremenil svoj zagovor in prevzel odgovornost za članek; sodnik je pa tudi spremenil svoj sklep rekoč, da dokaz resnice ni

dopusčen in je g. Rutarja obsodil na 100 kron globe zaradi zanemarjanja uredniške dolžnosti.

Po poročilu g. Skaberneta je zagovornik g. Rutarja, dr. Natlačen izjavil vzklic. Zagovornik je predložil senatu veliko tiskovin. Predsedujoči g. dvorni svetnik Regally je v več slučajih opozarjal zagovornika, da naj govori k stvari.

Zastopnik g. dr. Oblaka, g. dr. Tekavčič, je v svojih izjavah izrekel, da če bi bilo tudi vse res, kar se je izvajalo v vzklicu, se vendar človek ne more smatrati za neznačajnega, ako pridiguje narodno odločnost, sam se pa skriva po nemških družbah. Dokaz resnice se ni dognal, če je tudi g. dr. Oblak šel v nemško družbo in v nemško gledališče.

Senat se je na to 3/4 ure posvetoval, nakar je razglasil g. dvorni svetnik Regally sodbo:

Vzklicu g. Rutarja se je ugodilo in se gosp. Rutar oprosti vsake krivde.

V razlogih je g. dvorni svetnik Regally izjavil:

Gospod dr. Oblak je v smislu člena III. t. z. tožil g. Rutarja samo za besedo »šleua«. Vsebinsko celega članka je inkriminiral šele pri razpravi dne 20. januarja 1921, toda takrat je bilo to že prepoznano. Beseda »šleua« se pa mora v smislu § 496. smatrati kot psovka, če se tudi rabi v tiskovini. Člen III. t. z. ta to ne more biti podan in je moral vzklicni senat g. Rutarja oprostiti. G. dr. Oblak se je pa obsodil, da mora nositi pravne stroške narasle v I. in II. instanci.

Gospodarstvo.

BORZA.

Zagreb, 6. maja. (Izvirno) Budimpešta 65 do 65.50 (68—68), Berlin 213—213.25 (214.50 do 215.50), Italija 670—680 (678), London 660, Newyork 139—139.25 (136—138), Pariz 11.05 (10.90—11), Praga 193.50 (193.25—194), Dunaj 23—23.30 (23.20), Curih 24.75 (24.50—25), napoleondori 480—482 (476—478), nem. avstrijske krone 23 (23.50—24.50), nemške marke 214 (215), lire 660 (670), dolarji 136—136.75 (135—136), češkoslovaške krone 192 (193 do 195), leji 220 (217—222), Kurzi v oklepaju od 4. maja.

Dunaj, 6. maja. (Izvirno) Zagreb 431.75 do 435.75 (427.75—431.75), Belgrad 1730—1750 (—), Berlin 925—931 (924—930), Budimpešta 282.50—285.50 (276.50—279.50), Milan 3000 do 3020 (2965—2985), Praga 844—855 (841—847), Newyork 607—611 (608—612), Pariz 4955 do 4995 (4830—4870), Curih 11.775—11.825 (10.700 do 10.750). Kurzi v oklepaju so od 4. maja.

Stanje ozimnih in jarih sadežev v Sloveniji maja meseca 1921. Ozimna pšenica, osobito rano sejana, napreduje dobro v rašči, tudi kasno sejana pšenica bi se po sedanjih zadostni vlagi takoj opomogla, ako bi nastopilo toplo vreme. Žal, da zadržuje prenikza temperatura njen razvoj. — Ozimna rž je v splošnem slaba. Po nekaterih krajih bivše Gorenjske in Stajerske je rano sejano in deloma lepo obrastlo rž polomil zadnji sneg. V nižinah je rž tu in tam pozbebla. Tudi kasno sejani ozimni ječmen stoji slabo. V sled zadostne vlage zadnjih dni se bo po toplem vremenu tudi ta opomogel. — Jara pšenica stoji dosedaj srednje. Ravnotako jara rž in jari ječmen. — Oves je v sled dolgotrajne suše slab in redek, po zadostni vlagi je od lepega vremena odvisno, kaka bo žetev. — Zimski lan je v sled dolgotrajne suše zaostal v razvoju. Po zadostni vlagi zadnjih dni potrebuje vremena. — Obče stanje travnikov in pašnikov je v sled dolgotrajne suhega vremena bilo do sedaj slabo, vendar je upati, da se bodo po zadnjem obilnem dežju takoj opomogli. Kakor pri drugih sadežih, tako zadržuje tudi razvoj trave prenikza sedaj vladajoča temperatura. Po toplem vremenu je pričakovati primerno dobre košnje.

g Narodna banka. »Službene novine« od 3. t. m. prinašajo uredbo o izpremembah in izpopolnitvah zakona o Narodni banki od 26. januarja 1920. To je že druga izprememba tekom leta dni, odkar je ta zakon v veljavi. Vladne izpremembe, ki se sedaj objavljajo, obstoje v tem, da se kredit državi poveča za 850 milijonov dinarjev, da se nadaljnje akcije vplačajo v srebru mesto v zlatu ter nadalje določila o razdelitvi dobička. Zanimivo je dejstvo, da bo tiskanje novih novčanic vršila država in ne Narodna banka. Banka bo tekom tega leta bržkone beležila na račun države 1 milijardo dinarjev ter bo dobila tako po novih izpremembah 1 % obresti. Na obrestih bo torej znašal dobiček 10 milijonov dinarjev samo na tem posojilu. Ako dobi država od dobička 60 %, Narodna banka pa 40 %, potem dobi banka 4 milijone. Kaj to znači, so more presoditi le, ako se vpoštevata, da upravnih stroški Narodne banke v preteklem letu niso bili večji od 3.5 milijona dinarjev. Kakor se vidi, niso posojila Narodne banke, dasi se jih lahko dobi, poceni.

g Izplačevanje in podaljševanje zopet v plačilo dospelih 6 odstotnih državnih bonov v kronah in v dinarjih se je, kakor nam poroča delegacija ministrstva financ, pričelo s 1. majem t. l. in se vrši za Slovenijo edino pri finančni deželni blagajni v Ljubljani. Podrobnosti so razvidne iz razglašene delegacije št. 1809-Vall. ki je objavljen v Urad. listu. Za bone se lahko zahteva izplačilo, lahko pa se tudi dajo podaljšati. V poslednjem slučaju se izplačajo hkratu 6 odstotne obresti od dneva prezentacije za daljnih 6 mesecev in tudi dekurzivne obresti od zadnjega roka pa do dneva prolongacije.

g Padanje cen železa in jekla v Ameriki. Cene železa in jekla padajo v Ameriki stalno. Surovo lito železo je stalo še koncem decembra 36 dolarjev tona, v marcu pa je padlo na 26 dolarjev, v aprilu pa že 24 dolarjev. V istem razmerju so padli drugi kovinasti izdelki.

g Produkcija železa na Angleškem. Na Angleškem je produkcija železa znatno padla. Letos se je produciralo v januarju 637.760 ton surovega železa, v februarju 463.600 ton, v marcu pa 385.500 ton.

g Za ureditev prometa med Jugoslavijo in Avstrijo. Te dni pričnejo med zastopniki jugoslovanske in avstrijske vlade pogajanja glede ureditve prometa.

g Produkcija mineralnega olja v Galiciji je znala v marcu 76.482 cistern po 10.000 kilogramov.

g Razglas. Državne željeznice kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Direkcija Zagreb, raspisala je za dan 16. maja 1921 u 10 sati »Jefitimb eni nati je ča je za gradnju dviju trokaticna, koje će sadržavati 32 stana. Jevitimb eni oglas izašao je u svim službenim novinama. Podaci o jefitimb dobivaju se kod Direkcije drž. željeznica u Zagrebu, odjeljenje D, soba broj 77.

Veliko zalogo poljedelskih strojev

z tvornice UMRATH & Komp. ter bakrene kotle priporoča lastnica po umrlem soprogu

FRANCU HITTI, LJUBLJANA, Sv. Marinka cesta štev. 2.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znancom in prijateljem, da je naš ljubljenski soprog, gospod

Filip Tratnik

pasar ltd.

dne 5. maja 1921 po kratki bolezni, previden s svetimi zakramenti v 48. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo danes ob pol 4. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 7. maja 1921.

Ana Tratnik, soproga in vsi sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

Zahvala.

Za izraženo in izkazano sočutje pri izgubi mojega nadsva ljubljenskega, nepozabnega soproga, gospoda

RUDOLFA ŽBUELC-A

izrekam tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Zlasti se zahvaljujemo kr. pol. ravnatelju, gg. pevcem, vsem sorodnikom, in gosp. tovarišem za krasne vence.

Končno bodi izrečena najiskrenejša zahvala vsem, ki so spremili dragega pokojnika k zadnjemu počitku.

LJUBLJANA, 7. maja 1921.

Globoko žalujoča soproga Emica Žbuele.

ZAHVALA.

Iskrena hvala vsem, ki ste nam stali ob strani ob bridki izgubi našega nenadomestljivega, dobrega soproga in očeta, brata svaka in strica, gospoda

Ivana Končan-a

Bog Vam poplačaj stotero!

ROŽNA DOLINA pri LJUBLJANI, 5. maja 1921.

Žalujoča rodbina Končanova.

ZAHVALA.

Vsem onim, ki so nam ob prebriski izgubi našega nepozabnega pokojnika, gospoda

Dr. Alojzija Franko

odvetnika v Gorici

podali toliko dokazov sožalja, izrekamo tem potom iskreno zahvalo. Bog plačaj vsem, ki so ga obiskovali v njegovi bolezni in čutili z nami, ko smo trepetali za njegovo življenje in je izgubili. Prisrčna hvala vsem, ki so ga v tako obliem številu spremili na zadnji poti, tistim, ki so mu podarili v poslednji pozdrav prekrasne cvetje in vence, vsem, ki so mu darovali neminljivih, duhovnih darov, in vsem tistim, ki so nam tako prijazno in postrežljivo stali ob strani v teh težkih dneh.

Pokojnik izprosi vsem obilo blagoslov!

Ljubljana, 4. maja 1921.

Žalujoči ostali.

Dr. MINAR

Trg Tabor 3

se je vrnil s studijskega potovanja iz tujine in zopet pravilno ordinira od 11^h—12^h, in od 2—3. ure.

Dobra kuharica se sprejme. Plača po dogovoru. Naslov pove upravnistvo Slovenca pod št. 1649.

10 pleskarskih pomočnikov in 3 učence sprejme trdka Josip Jug, Rimska c. 16, Ljubljana. 1640

Proda se: ledena omara, ovalna salonska miza, 2 zrcali in potovalni kovček 110. 60 60. Naslov se izve pri upravnistvu Slovenca pod št. 1619.

Sprejme se takoj dekle z dežele, ki pridno in pošteno ima veselje do kuhanja, v večjo kuhinjo proti dobri plači in hrani. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 1620

Proda se konj z vozom napravljivkom se na dva sedeža. Glinška ulica št. 27. 1641

Mesečno sobo z elektr. lučjo išče uradnik. Eventualno s hrano. Naslov v upravi pod „Soba 1618“.

Dobro kuharico izvežbano tudi v drugih poslih, išče boljše družina na deželi. — Ponudbe pod „Dobra plača“ poštnoležeče, Studenec-1g pri Ljubljani.

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica IVAN BRIGELJ, Dunajska cesta 16, se priroča. — Izvršitev točna, cene zmerno.

Pension Grinovec v najlepši legi na Gorenjskem se priporoča cenj. gostom in turistom. Nizke cene, najboljša oskrba. Po naročilu čaka voz na kolodvoru v Kranju. — Naslov: Upravnistvo graščine Predvor, pošta Tupaliče.

Sezonska razprodaja ženskih slaničnikov, nakite-nih od 150 kron cvetlice, nakit pri modistki Ivani Schiller, Kongresni trg 6.

Slovansko mersko kopališče

BAŠKA

na otoku Krku.

Eno izmed najlepših kopališč na Jadranu. Obala je dolga okoli 2000 m.

Slovenska kulinja.

Kopališka sezona od 15. maja do 15. oktobra.

Vse informacije daje brezplačno

ANTE TUDOR

lastnik hotela „Velebit“.

Razpisana je služba

organista in cerkvenika

Kej pove uprava Slovenca pod št. 1638

Inženirja

iščemo (s strojno in elektrotehnično spretno). Nastop takoj. Službeni pogoji se dogovore. Ponudbe na Ravnateljstvo Tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku.

Žiški, podgane, slenice, šurki

n vaa golazen mora poginuti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljakim in lišnim mišim K 12, za podgane K 16; za šurke posebno močna vrsta K 20; tinktura za slenice K 15; uničevalce moljev K 10 in 20; prašek proti mršom K 10 in 20; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5—12; mazilo za uši pri živini 6.—12; prašek za uši v obliki in perilu K 10 in 20; tinktura proti mršom na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) Prašek proti mravljam K 10. Pošljite po po vzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39.

Trgovcem pri večjem odjemu popust.

KLAVIRJI NA OBROKE harmoniji, violine in vse glasbene potreščine. Širine na debelo in drobno.

Hilonz Breznik, bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15. Ljubljana.

Dobro zaraščen

bukov gozd

v izmeri 1 ha 62 arov se prodaja v golosek, pripraven za napravo oglja ali drv. Oddaljen 1 uro od postaje Litija. Pogoji v litijem župnišču.

Hiša v najem

se da, z gospodarskim poslojem in poljem, pripravna za gostilno, eventualno tudi prodaja, na Gorenjskem blizu Tržiča. Več se poizve pri Ant. Praprotnik, posestnik v Radovljici.

Proda se

pohišstvo

za eno sobo. Več se poizve v Bethovnovi ulici 6, na dvorišču.

Proda se za ceno 8000 K kompl.

kino-aparat

(Patte Model 1912), železna miza, spodnji člen navijalnikom, zgornji člen, 2 varovalki za obrambo ognja, obločnica z odpornikom, pretikalnik z amperometrom 1—60 amp., voltometer 1—250 volt, omara za luč s kondenzatorjem. Vse v dobrem stanju. Več pove J. Šemerl, Budina 52, P. Ptuj.

KUPUJTE

LE PRI:

JOS. PETELINC

LJUBLJANA - Sv. Petra nasip 7.

če rabite šiv. stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle olje, ter posamezne dele. Istotam vse potreščine za šivilje, krojače in čevljarje ter vse galanterijsko blago na drobno in debelo

Cene solidne! Postrežba točna

Dobro ohra-njena, močna

kočija

se poceni prodaja. — Naslov: Čatež pri Brežicah št. 38.

Meh. vrvarna-Terilnica-Predilnica

Anton Šinkovec, Kranj-Grosuplje

sprejme za takoj izprašanega

kurjača

Ponudbe v tovarno Grosuplje.

Ekshaustor

kupi.

Mehanična vrvarna-Terilnica-Predilnica

Anton Šinkovec, Kranj-Grosuplje.

Ponudbe na tovarno Grosuplje.

Pritlično hišo

z vrhom v Ljubljani prodam. V hiši so štiri stanovanja, obstoječa iz kuhinje in sobe. Ves prostor, ki je ograjen, meri okoli 1600 m². Hišica je za nadzidanje prikladna in se lahko naredita dve stanovanji, obstoječi iz treh sob in pritliklin. — Inž. Rudolf Treo, Gosposvetska c. 12, II. nadstr., Ljubljana.

Priložnostni nakup.

Parni kotel (Siederohrkessel) stoječ 4 m² kurilne ploskve, 4 atm., centrifuga, 65 cm bakr. bobnič, stroj za apreturo in dekaniranje 110 delavn. širine za pogon z nogo, destilac. aparat iz močnega bakra (pripraven tudi za kuhanje žganja), 12 HP ležeči parni stroj se ceno odda. Barvarna Franz Resch, Graz III., Wassergasse 8.

DRVA

za kurivo — 50 vagonov — se kupi. — Ponudbe pod „Eksport“ na an. zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel

hotel. restavracijo „BELLEVUE“

ter se hočem potruditi, da postrežem cenjenim gostom z izborno pijačo, kavo itd. ter vedno z gorkimi in mrzlimi jedili. Večji obedi in večerje za zaključene družbe po dogovoru. Sprejemajo se tudi zabavne prireditve.

Za obilen obisk se priporočam

Mirko Tratnik, restavrater.

Igu. Hladnik, op. 73.

Tri Marijine Kantate

za izvenliturgične pobožnosti in cerkvene koncerte, za samospeve mešan zbor z orglami. Cena 5 dinarjev.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših nudi vedno tovarna klobukov in slamnikov

Franc Cerar v Stobu

pošta in železniška postaja Domžale pri Ljubljani.

V popravila prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. d Ljubljani prevzema vsa naročila in mo-verniziranje trdka Kovačević i Tršan v Prešernovi ulici št. 5, kjer se sprejema v sredo in soboto.

JULIO MEINL

D. D.

KAVA

ČAJ

KAKAO

Centrala: ZAGREB.

Podružnice:

ZAGREB: Duga ulica 6.

LJUBLJANA: Aleksandrova cesta 1.

MARIBOR: Gosposka ulica 7.

PEČUH: Kraljevska ulica 19.

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c. 10

Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno

l. 1850 se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

MADONE

kipe v velikosti 15/34 cm, krasno umet. delo v imitaciji bronz razpošilja proti povzetju K 380.— založništvo M. Tigar, Ljubljana. Na željo se pošlje tudi fotografski posnetek. Komisijsko prodajo istih je prevzela tudi trdka H. Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Proda se po nizki ceni

naprava za električno razsvetljavo

obstoječa iz a) motorja 4 konjske sile (PS), ki ga žene surovo olje ali petrolej, b) 60 akumulatorjev s kapaciteto 30 ur, 6 amperov, dinamo 110—160 Volt, en kilovat z mramornato pretikalno ploščo s pripravo za polnjenje baterije. Župnijski urad Čadram, p. Oplotnica, železniška postaja Konjice.

Cerkvena okna

umetniško izvršena izdeluje atelje za umetno slikarstvo

OTMAR VAČKAR, BRNO

Francoska ulica št. 13 (prej E. Skarda)

Proračuni in načrti na zahtevo brezplačno.

Žaga in mlin

z večjo stalno vodno močjo v Savinski dolini se prodaja. Resni kupci naj javijo svoje naslove pod „Vodna moč 1394“ na upravnistvo „Slovenca“.

Sprejme se v vseh kontorskih poslih izvežbana

pisarniška moč

zmožna slov., hrv. in nemškega jezika. Ponudbe s prepisi spričeval in zahtevki na upravnistvo tega lista pod šifro „Dobra moč“ štev. 1585.

Moderno

strojno mizarstvo

se priporoča slavnemu občinstvu, stavnim podjetjem, trdkam pohištva za dobavo vsakovrstnih in mojo stroko spadajočih del po konkurenčnih cenah. Proračuni na zahtevo na razpolago.

Tvrdba M. Gogala, Bled.

„CERESIT“

najboljše sredstvo proti vlagi in vodi za vsakovrstne stavbe in zgradbe, priporoča trgovina z železnico A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta št. 21. — Navodila o uporabi so na razpolago!

la PORTLANDCEMENT

na drobno in debelo, cementne cevi, plošče za tlak, stopnice iz umetnega kamna in druge cem. izdelke dobavlja najceneje

Betonska tvornica J. CMLAR.

Ljubljana.

Izvrševanje hišnih montaž.

Krvavečim srcem sporočava vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem, da se je najin nad vse ljubljenski, nepozabni, edini sinček

BOJAN

preselil danes v nežni dobi 6 let med nebeške krilate.

Pogreb se vrši v soboto, dne 7. t. m. ob 5. uri popoldan.

KAMNIK, dne 5. maja 1921.

Neutolažljiva:

Dr. Fran Trampuž, odvetnik

oče.

Milutina Trampuž

mati.

Mesto posebnega obvestila.

BRATA EBERL

staroznana črkoslikarska in pleskarska delavnica
LJUBLJANA, Igriška ulica štev. 6.

Izdelke iz litega železa

za stavbinsko obrt,
strojno litino i. t. d.
po modelih in risbah
izdeluje

Kranjska industrijska družba
Jesenice-Fužine (Gorenjsko).

Prvovrstna
Es-ka

Medić, Rakovec & Zankl, prei. A. ZANKL
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.
Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.
Brzjavci: Meraki Ljubljana. Telefon 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste
barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno
olje, karboline, steklarski in mizarski klor, pleskarski, slikarski in
mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

»MERAKL« Lak za pode. »MERAKL« Linoleum lak za pode.
»MERAKL« Emajlni lak. »MERAKL« Brunolno.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

kolesa

Najfinejše
predvojno
kvalitetno blago

J. Gorec
Ljubljana
Gospodsvetska c. 14

VZAJEMNA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z. o. j.
preje Vzemno podporno društvo v Ljubljani
Kongresni trg št. 19. Poleg nunske cerkve

obrestuje
hranilne vloge po 4%
vloge v tek. računu po 3 1/2 %

Rentni in invalidni davek plača posojilnica sama.
Vrednost vlog je zjamčena v popolnoma varnih posojilih in drugih dobrih
naložbah, poleg tega jamči za vloge lastno premoženje zadruge v
znesku 600.000 K ter člani z jamstveno glavnico z 3.000.000 K

daje
posojila na osebni kredit, proti vknjižbi na posestva, na vrednostne papirje,
menice in proti zasnami na službene prejemke i. t. d.

Prodaja srečke

državne razredne loterije.

Pojasnila in prospekti brezplačno!

Zahtevajte cenik zasloni in pošilne posto.

H. Suttner

Ljubljana 3,
Mestni trg 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in sre-
brnine. Lastna protokolirana tovarna
ur v Svisi.

Dežne plašče

iz nepremočljivega angleškega »Waterproof Cloth«, kakor ravno
tako blago na metre, po zelo znižanih cenah priporoča tvrdka

A. & E. SKABERNE.

„ORIENT“
družba z o. z. preje

Brata Eberl in Jančar & Co
Ljubljana, Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela »Union«.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev,
lakov in steklarskega kleja. Velika
zaloga kemičnih in rudniških barv,
barv za umetnike, raznovrstnih čopi-
čev, vseh potrebščin za slikarje in
pleskarje.

Cunard Line

VOZNI RED brzoparobrodov za Severno Ameriko in Canada.
CHERBOURG — NEW YORK — CANADA

Spremembe se pridržijo brez posebne objave.

Največji
in najhitrejši
parobrodi na
svetu.

Od Cherbourg-a do New Yorka		Parobrod
četrtek	12. maja	Saxonia *)
sobota	14. "	Aquitania
sobota	21. "	Imperator
sobota	28. "	Mauretania
sobota	4. junija	Aquitania
sobota	18. "	Imperator
četrtek	23. "	Saxonia *)
sobota	25. "	Aquitania

Največji
in najhitrejši
parobrodi na
svetu.

Informacija za potnike: Legitimacije: Vsak potnik mora imeti predpisani potni list, vidiran od naj-
bližjega ameriškega konzulata (Zagreb, Jezuitski trg 1) dalje od konzulov
istih držav, skozi katere se mora potnik voziti do luke ukrcanja. — Do nadaljnjega se morajo vsi potniki
II. in III. razreda podvreči 12 dnevni karanteni v luki ukrcanja, vsled tega je potrebno, da se potniki ki
potujejo preko Cherbourg-a zglase za odhod pri zastopstvu 18 dni, in oni ki potujejo preko Trsta 14 dni
pred odhodom parnika.
) Parobrod »Saxonia« vozi do luke Halifax (Canada).

Natančnejša pojasnila daje: Zastopstvo Cunard Line, Ljubljana, Kolodvorska ulica štev. 26.

Žične železnice

in vseh vrst

prevozne naprave.

Specialiteta

žične železnice

za največjo silo, jamske pre-
vozne naprave za velike daljave.
Predprojekti zasloni.

SEILBANN ANTIEM-
GESELLSCHAFT

WIEN III., ESTEPLATZ Nr. 4.
Telefon 33—67.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in
druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.